

Rev. L. H. Andersen

13de Aarg.

1882.

24de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af R. Thronsen.

30te September. — 18de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P. O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvekslende og omhyggelig^o udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt **Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.**

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overrakt ere sikre. Nye Subscribenter behøge at melde sig snarest muligt.

Adresse: A. Thronsdien, Box 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Oldre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Sandblege J. Q. Taylor garanterer Enhver en kon- dig og omhyggelig Udfø- relse af alt til Faget hørende Arbejde for moderat Betaling. Speciele Omhu anvendes paa Bevarelsen af de naturlige Tænder. Alle Guldindsætninger udføres efter nyeste Methode og saa billigt som Arbejde af bedste Slags kan gøres.

Office oer Ben Beards Clothing-Store,

Decorah, Iowa.

J. Q. Taylor

følger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olie, Naale etc.

a bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbejdet garanteres.

Office i C. B. Shepards Juveler-Butik, en Dør Syd for Leonards Bog-Store ligeoverfor Postofficeet.
1 4

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

13de Aarg.

31te September 1882.

18de Hefte.

Den Ugifte.

(Fortælling af Marie Mathusius.)

Efter Aftenangsten kom vor nye Præst, Hr. Arnold, i Besøg. Jeg havde forestillet mig ham ganske anderledes. De Præster, som jeg hidtil havde seet, vare enten bestedne, jevne Folk, som paa Slottet havde indtaget en temmelig underordnet Stilling, eller ogsaa stive, værdige Herrer, som man gjerne for deres Fjedsommeligheds Skyld gif af Veien for. Af denne havde jeg udmalet mig et ganske andet Billede, jeg mindes det endnu ganske tydeligt: en ubetydelig Figur, sort Haar, blegt Ansigt, stor Næse, runde udstaende Dine og folbede Hænder — saaledes maatte en Pietist se ud. Denne var ganske anderledes. Han var høi og rank, Haaret blondt, Panden høi og hvid; de lysebrune Dine straalende lioligt over en bestemt Ornenæse, og den fint dannede Mund var endnu udtrykksfuldere end Dinene. Og hvilke besynderlige Manerer! Efterat han havde spist Suppen lagde han Ar-

mene paa Bordet og plukkede adspredt en Smule Brød itu paa den tomme Tallerken. Men hans Bevægelser derved vare saa sikre og trygge, at det ikke kunde falde nogen ind heri at se Mangel paa Takt. Og denne Verdensmand skulde være Pietist? tænkte jeg forbauset. Han kunde kappes endog med Baron Reiting. Da denne med megen Livlighed havde ytret sine findrige Bemærkninger, svarede Arnold ham ganske ligegyldigt og uden Betyrning om Virkningen af sine Ord. Det pinte mig ordentligt at se, med hvilken Rørlighed han hørte paa Rudolfs Beskrivelse af en temmelig fjedelig Hestehistorie; derved lo han imellem hjerteligt, og jeg var usikker paa, om det var af Fortællingen eller af Fortælleren, som troede, at han fandt Interesse i en saadan Historie.

Medens de andre Herrer fordybede sig i Rudolfs Historie, tog Arnold Anledningen til at vende sig ti

Gusets Værtinde. Der laa nu over hans Ansigt og Væsen et alvorligt, mildt Udtryk, som behagede mig langt bedre. For hende skildrede han sin Glæde over sit nye Hjem, og hvorledes han endnu ofte ansaa det for en Drøm, at han saa snart havde vundet sine Duffers Maal. Hun bad ham betænke, at han, som nu var bleven vant ved et afværende Liv i en stor By, maatte forsage meget paa Landet. Han svarede roligt, at han ikke fandt noget Behag i Bylivet. Han talte derpaa om de kjære Beboere af Jagtslottet, til hvis Dmgang han glædede sig meget. Herpaa svarede Jngen et Ord. Og endelig haabede han ogsaa at finde Venner blandt Egnens Præstefab. Regn ikke for meget derpaa, sagde Hr. v. Müggeburg spøgende. De er anseet for en meget farlig Person. Jeg? spurgte Arnold forbauset. — Ja, ganske vist! Jeg og Frøken Anna var nylig de eneste i et stort Selskab, som ikke nærrede nogen Frygt for Dem. Arnold saa nu saa forstende paa mig, at jeg sølte, hvorledes jeg rødmede. Frygter De ingen Fare, eller føler De Dem hævet derover? spurgte han smilende. Jeg havde stor Lyst til ikke at svare herpaa, men dette havde jo været en daarlig Begyndelse med denne Pietist, som jeg ikke frygtede. — Jeg tror næsten det sidste, svarede jeg, men uden at se paa ham. Her til sagde han Intet, men vendte sig til det øvrige Selskab med nogle almindelige Bemærkninger.

Derjom De har Lyst til at disputere, sagde Hr. v. Müggeburg, lidt længere hen paa Astenen, vil De finde en værdig Modstander i Frøken Anna. Utter saa han prøvende paa mig, og jeg kunde ikke afholde mig fra

at vise vor Bert min Misfor nøielse med denne Bemærkning. — Jeg disputerer ikke gjerne med Damer, og i Særdeleshed ikke med unge Damer, sagde Pastor Arnold alvorligt. — Hvorfor ikke? spurgte Hr. v. Müggeburg smilende. — De skal ikke forlede mig til et Svar herpaa, Hr. v. Müggeburg, sagde Arnold bestemt, det vilde være uforsigtigt af mig. Hermed afbrød han atter Samtalen.

Herrerne traf sig nu tilbage til Røgeværelset. Eugenie og jeg fulgte Fru v. Müggeburg ind i hendes Kabinet. Hvor denne nye Præst er egen! sagde Eugenie. — Ja, hvor han er egen! deri maa ogsaa jeg istemme, sagde hendes Moder. Han behager mig ikke, sagde Eugenie, han indgiver mig ikke Fortrolighed. Alle Pietister have saaledes ikke Glasvinduer, sagde jeg spøgende. Eugenie blev tankesuld, og Rudolf, som nu kom ind, førte vore Tanker hen paa sin Afreise og sin Gjentaft til Juleen.

Endelig maatte jeg tænke paa Hjemveien. Det begyndte at blive mørkt, men Regnen og Blæsten havde lagt sig, og jeg var ikke bange for at gaa. Jeg havde netop udtalt denne min Hensigt, da de andre Herrer traadte ind. Jeg tænkte at snige mig ganske stille bort, men hindredes af Hr. v. Schoberstein. Vi ville naturligtvis følge Frøken Anna, hun maa ikke gaa alene, sagde han til Rudolf. Ret gjerne, svarede denne med paatagen Artighed, men jeg vidste, at dette „ret gjerne“ indeholdt langt mer.

Jeg har ganske den samme Wei, tog nu Arnold tilorde, jeg haaber, at Frøken Anna vil betro sig til mig. Jeg vidste ikke ret, hvad jeg skulde

svare, men Hr. v. Müggeburg ord-
nede Sagen, og inden jeg vidste af
det, havde jeg taget Afsked med alle
og besøgt mig nede i Haven, alene
med den frygtede Præst.

Var det mig ukjært at gaa med
ham? det vidste jeg ikke, mit Hjerte
bankede heftigt, og jeg havde saa
gjærne talt alvorligt med ham og for-
klaret ham, hvorfor en Pietist aldrig
kunde blive farlig for mig. Han
vilde da ikke misforstaa disse mine
Udtryk, ikke tro, at jeg foragtede
Guds Ord; jeg vilde saa gjerne
gjøre ham bekendt med mit Sind og
mine Egenheder. Men han syntes
ganske at have forglemmt min Vring,
talte venligt og velvilligt til mig og
gjorde mig Spørgsmaal om Mama
og mine Sødstende; han havde alle-
rede hørt tale om Frits, den vor-
dende Theolog, og glædede sig til
hans Bekjendtskab. Eller er det
maaffe i Deres Hjem, man frygter
mig? vedblev han nølende. Nei,
der allermindst, svarede jeg tillids-
fuldt. Jeg tænkte paa Frits og
Elisabeth og paa Lottes Ros om
ham denne Morgen og sølte i dette
Dieblit Glæde over at kunne sige
ham noget behageligt.

Jeg vil ikke gjerne blive frygtet,
men endnu mindre blive betragtet med
Eigegyldighed, sagde han. Jeg und-
veg hans Blik, for ikke at behøve at
se, hvorledes hans store Zine derved
saa paa mig. Mit Mod havde for-
ladt mig i denne besynderlige Mands
Nærhed; nu var dog Stunden til at
give min Erklæring. Med nogen
Anstrengelse begyndte jeg: Jeg
mente visseelig ikke, at Religionen var
mig ligeegyldig, jeg vil blot ikke op-
fatte den ensidigt. — Hvad mener
De med ensidigt? spurgte han ven-

ligt. Saa mærkt, saa alvorligt, sva-
rede jeg efter nogen Nølen. — Mærkt
— nei, men vel alvorligt. Men ikke
altfor alvorligt, vedblev jeg lidt mo-
digere, det kræver jo heller ikke Bi-
belen. Læser De flittigt i Bibelen?
spurgte han hastigt. Af nei, det
gjorde jeg visseelig ikke; ligesiden min
Konfirmationstid havde jeg blot en
og anden Gang seet deri. — Ikke nu,
men før, svarede jeg nølende. De
mener, at denne Læsning blot hører
Skolen til? sagde han smilende.
Dette opirrede mig. Na nei, svarede
jeg hurtigt, jeg mener, at man læser
den, naar man har Trang dertil.
Og det har ikke De? spurgte han at-
ter. Ikke ofte, svarede jeg. Han
saa nu saa roligt forfænde paa mig,
at mit Hjerte igjen begyndte at banke
heftigt. — Hvor det er bedrøveligt,
sagde han derpaa, at man saa lidet
læser Bibelen. Jeg vilde saa gjerne
have svaret ham Noget, men alle
kloge Tanker syntes forsvundne. Jeg
følte, at det ikke var værdt at komme
frem med Bøsei og Sjelsnydelser; nei,
jeg taug og hørte opmærksomt paa
hans Ord.

Jeg ved ikke, hvorledes han kom
til at sige: De ved, at jeg er
Deres Sjelesørger? Sjelesørger?
det klang saa afstrækkende — jeg
tænkte paa en Skriftestaber og en ka-
tholsk Inkvifition, og min evange-
liste Stoltthed reiste sig. — Det skal
De aldrig blive, raabte jeg hurtigt.
— Det skal ikke blive? spurgte han i
en saa rolig Tone, at jeg beroligede
mig noget. Nei, vedblev jeg med
Anstrengelse, jeg behøver intet men-
neskeligt Bøsen mellem mig og min
Gud.

Vi havde nu naaet til bort Have-
stakit, hvor glad jeg var derover.

Kan De ikke tænke Dem, at andre Mennesker have mere Erfaring end De? spurgte han videre. — Det kan jeg, var mit Svar, men jeg vil selv samle min Erfaring. — Det ønsker jeg Dem af Hjertet, sagde han roligt, Herren givde sin Betsignelse dertil! — Vi stod nu ved Haveporten, han rakte mig sin Haand. Tilgiv mig, om jeg har været for nærgaaende, sagde han mildt. Mine Læber bævede, den indre Rørelse truede med at bryde frem. — Nei, nei, sagde jeg stammende og ilede bort, først op paa mit lille Værelse. Jeg laasede Døren, gik hen til Vinduet og gav mine Taarer frit Løb. — I Skumringen saa jeg endnu den forsvindende Skitkelfse. Der gives en hemmelighedsfuld Magt, som det ene Menneske kan have over den andens Sjæl, tænkte jeg; denne Mand kunde saa en saadan Magt over mig. Dette forekom mig saa uhyggeligt, og til samme Tid følte jeg dog Lyst til at bede ham, at han vilde vise mig den Vej, som jeg maatte gaa; jeg ønskede, at han ikke havde været misfornøjet med mig.

I vor lille Stue var muntert Liv, jeg fandt hele den kjære Familie, Tante, ja endog Tina, samlet omkring Thebordet. Jeg overbanded det sælsomme Indtryk af den alvorlige Samtale. Den nye Præst blev slet ikke omtalt, Tante Udelgunde førte for det meste Ordet, hun valgte andre Gjenstande.

Næste Tirsdag skulde hun og Frits reise; hun havde saa meget at sige os, og Mama maatte udtrykkelig love at sende mig til hende efter Jul. Anna er i den Alder, at hun bør føres ud

i Verden, hos mig vil hun finde passende Anledning til at blive kjendt med de Livsforhold, som i Fremtiden ville blive hendes. Hun hentydede med disse Ord til Rudolf, men mine Slægtninger kjendte hende altfor vel til at lægge noget Bret paa dette. Lotte dreiede især Sagen hen i Spøg, og jeg anstrengte mig med at hjælpe hende.

Et Par Uger før Jul gik jeg en Dag op og ned i Stuen og indstude-rede en Rolle med høi Røst og livlig Gestus. Min lille Broder sad i et Hjørne af Værelset og legte med Noas Ark.*) Han saa forbauset paa mig, reiste sig op og spurgte Mina: Hvad er det, Anna siger? — Hun spiller Komedie, svarede denne. — Komedie, gjentog han, og syntes tilfredsstillet. En Stund derefter gik han atter hen til Mina, saa høift betænkelig paa mig og spurgte igjen: Hvad er det Anna siger? — Hun spiller Komedie, svarede Mina atter leende. Gutten generede mig virkelig med sine Blikke, som blev alt mere betænkelige; jeg gik derfor op paa det kolde Soveværelse, her kunde jeg uforstyrret gestikulere foran Speilet.

Anden Juledag skulde vi paa Slot-tet opføre et lidet Stykke, en tydsk Omsarbeidelse af Shakespeares: „Den Gjenstridige tæmnet.“ Hr. v. Müggelburg havde selv arrangeret det, sikkerlig i den Hensigt at føre Eugenie sammen med Baron Reiting, som skulde komme tilbage med Rudolf til Julen. Eugenie havde bestemt modsat sig enhver Deltagelse

*) Et i Tydskland almindeligt Legetøj, en Efterligning i det Smaa af Aften, med alle slags Dyr skaarne i Ræk o. s. v. Red.

heri, fra først af for Baronens Skyld, andre Betæneligheder kom siden til.

Vi maa stamme os for alle fornuftige Menneſker, om vi spille med, ſagde hun. Jeg vidſte, at hun med fornuftige Menneſker mente Arnold og Hartwigs. Næſten hver Søndag gik hun i Kirke og lod meget gjerne Fru v. Hartwig og Herren med de tillidsvækkende Dine ledsage ſig til os. Eugenie og Eliſabeth vare ſærlig grebne af Adventsprædikenerne og raadførte ſig ofte med mig, om man ikke ogſaa maatte handle efter Prædikenerne og ikke blot høre dem. Jeg var klog nok til aldrig at lade dem mærke en beſtemt Ulighed i Anſkuelfer. For en Del ſkuffede jeg mig ogſaa ſelv dermed; jeg var ſaa opfyldt af dydige Henſigter og Planer og havde hidtil været Eugenie's og Eliſabeth's Ideal. Kollens Indøvelſe kaldte jeg et uſkyldigt Tidsfordriv, Eugenie kunde ikke unddrage ſig det og derved fortørne ſin Fader. Eliſabeth fandt denne ſidſte Grund gheldig, hun havde ſelv hørt Fr. v. Müggeburg erklære ſin Miſkønie med Eugenie's Ubillie mod alt Spil og med hele hendes Udfærd mod unge Herre i Almindelighed. Eugenie havde derfor nu givet efter, uagtet hun i Tausſhed betroede mig, at derſom Arnold ikke var et ſaa beſynderligt Menneſke, vilde hun gjerne ſpørge ham tilraads, om hun burde spille med eller ikke. Men derved blev det.

Jeg havde med ſtor Fornøielſe overtaget min Rolle, men dens Indøvelſe faldt næſten ligeſaa vanſkelig for mig ſom Eugenie, omend paa en anden Maade. Da jeg nu oppe paa Soveværelſet var ſom meſt ſyſſeſat dermed, hørte jeg Eliſabeth ſynge en Adventſang ved Pianoet. Jeg holdt

op, gik hen til Vinduet og helbede min Pande mod Glasſet; jeg var ſaa underlig tilmode. Om Adventstiden havde jeg hidtil ikke vidſt mere, end at den var Adventſtid. Efter at Paſtor Arnold nu var bleven vor daglige Gæſt havde dette forandret ſig. Han var nu virkelig vor daglige Gæſt, dette var ganſke naturligt, vi vare jo de eneſte dannede Menneſker i Landsbhyen, han og hans Halvſøſter, ſom foreſtod hans Hus, vare blevne anbefalede til os. Den forunderlige Indflydſe, ſom han i Begyndelſen havde over mig, havde jeg nu afryſtet, omend efter en ſtor Kamp og paa en lidet elſtkærdig Maade. Jeg var for hovmodig til at give efter, jeg vilde ſelv ſamle min Erfaring. Da jeg var glad eller bedrøvet derover, dette laa begravet dybt i mit Bryſt. Jeg forſøgte ikke at gjøre mig Rede derfor, jeg følte blot ſtundom en Tvingde over Sjelen, og beſynderlig nok, altid naar Arnold kom, erfarede jeg en glad Bevægelse, og altid naar han gik, var jeg ogſaa glad og aandede lettere.

Da jeg nu ſtod ved Vinduet og lyttede til Sangen, ſaa jeg i Skumringen hans Skikkelse komme opad Veien fra Haveporten forbi Buxbomhækken. Han ſtandsede, hørte paa Sangen, og førſt da Eliſabeth havde endt, traadte han ind. Min Rolle var forlængſiden falden ud af min Haand, mit Hjerte bankede lidt ſtærkere end ſædvanligt; jeg havde ikke mere Ro heroppe, jeg gik ned. Allerede udenfor Døren hørte jeg Lottes muntre Stemme. Da jeg traadte ind, fandt jeg jeg lille Carl ſiddende paa Arnolds Knæ og Mina foran ham, beſkrivende paa ſin livlige, lidt overdrevne Maade

lille Carls Forbauselse over min Kollerepetition.

Du gode Barn, sagde Arnold med en Tone, som lod mig i Tvivl, om han talte spøgende eller alvorligt, Ingen kan fortænke dig i, at saadant forundrer dig.

Jeg tror ogsaa, at vi burde have negtet, sagde Mama alvorlig, jeg synes ikke meget om saadanne Ting. Arnold taug.

Ansér De det for Synd, Hr. Bastor? spurgte Lotte fortroligt.

Dette lader sig ikke besvare blot med et Ja eller Nei, svarede han.

Hvor fortrædelig blev jeg ikke, jeg vidste, at han sigtede til mig. Denne Dag skulde hans Nærværelse snart blive mig pinlig.

Bed deslige Anledninger havde jeg hidtil ikke kunnet afholde mig fra at disputere, men jeg var altid kommen tilfjort dermed, ikke saa, at jeg var bleven bragt til Tausshed, mine æsthetiske, høitværende Ord vare ret velskængende; men med høvende Læber, Taarer i Øinene og Uro i Hjertet maatte jeg drage mig ud af Striden. — Da De ikke behøver nogen Andens Raad for at forstaa den hellige Skrift, havde han jagt til mig, saa maa De selv forsøge at forklare Dem disse Herrens Ord: „Gaar ind gjennem den snevre Port; thi den Port er vid, og den Vei er bred, som fører til Fortabelse, og mange ere de, som vandre derpaa; men den Port er snever, og den Vei er trang, som fører til Livet, og saa ere de, som finde den.“ Da han nu, som jeg sikkert troede, regnede mig til de Fortable, vilde jeg aldrig mere tale med ham om saadanne Gjenstande. Et Selvfabstheater kunde vel heller ikke staa paa den trange Vei.

Idag syntes han heller ikke at være tilbøjelig til Samtale af alvorlig Natur. Enden jeg endnu var kommen rigtig paa det Rene med min hurtigt faaede Beslutning at tie, vendte han sig til Elisabeth med det Spørgsmaal: Hvad er det, som sysselsætter Dem saa ivrigt? — Blot nogle Smaating, svarede hun forlegen. Arnold var vant til at se Elisabeth behandles af os alle som et Barn, han var ogsaa bleven nødt til at gjøre dete, men en vis mild Værdighed i hendes Væsen og hendes nylig skildte 17 Aar vilde ikke ret tilstede det. Han tiltalte hende derfor for det meste spøgende og ironisk, hvilket var den mindst heldige Maade. Elisabeth var bleven alt mere og mere sthy og tilbageholden mod ham. Lotte fuldførte denne Gang Elisabeths korte Svar. — Hun tømmer Lappeposen, sagde hun leende; deraf fremkommer stadfælsige Gaver til Julegæstener og fattige Børn, det hellige Kristusbarn til Ære. — Jeg er usyggerig efter at se, hvad Deres Fingre vilde faa istand af denne guldgule Dragt, naar den engang har straalet ud, sagde Arnold spøgende. Elisabeth sad taus i den fanarigule Kjole, som hun først nylig, efter megen Modstræben og forgæves Forslag om at faa den farvet, havde bekvæmmet sig til at bære. Mama vilde vissefelig ikke tvinge hende, men hun havde venligt foreslået hende, at vi først maatte sprætte Kjolen itu, derefter lade den farve og omshy, hvilket kostede Penge og Arbeide.

For os bliver du ikke mindre kjær i denne Dragt end i en mørk. Om Vinteren kommer aldrig ubentede Fremmede undtagen Fru Hedwig, og hun tænker i denne Henseende gan-

ffe som vi og synes om, at du ikke gjør nogen Ophævelse derved. Engang siden kan du faa den farvet.

Kort og godt, Elisabeth benyttede Kjolen. Hendes første Optræden var lidt egen. Lotte kunde ikke tilbageholde sin Munterhed, uagtet jeg forsøgte at standse den. Men Arnold var særdeles usorgfaldig i sin Spøg derover og det ikke blot den første Dag; han havde allerede flere Gange, naar der manglede ham Samtaleemne med Elisabeth, beundret Kanarijuggelen. Lotte tabte sig i Gikninger om, hvad der engang skulde blive af Fuggelen. Derved kom hun til at tænke paa Tante Udelgunde, og hvor stor Skade det var, at hun ikke kunde faa deltagelse i Juleoptøjet; hun spillede saa uendelig gjerne Komædie. — Det er dog endnu ikke vist, at det bliver noget af dermed, sagde Elisabeth til Lotte. Eugenie har endnu ikke taget sin Beslutning. — Men hun har dog lært Rollen. — Hun er selv saa uvis og vilde saa gjerne faa et alvorligt Raad, vedblev Elisabeth. — Det kan hun saa paa nært Hold, svarede Lotte, hun behøver blot at spørge Pastoren. Elisabeth rystede paa Hovedet. — Hvorfor ikke? spurgte Lotte. — Hun vil have et alvorligt Raad, svarede Elisabeth lidt forlegen. — Kan jeg ikke give et saadant? spurgte Arnold høflig forundret. — De spørger altid, stammede Elisabeth. Arnold taug; vi taug alle et Døielik.

Elisabeth var selv ligesaa forstræffet, som vi vare forbausede over hendes Driftighed. Jeg vidste ikke, at hun engang alvorligt havde raadsført sig med Eugenie om, hvorledes man skulde vænne Arnold af med hans ironiske, spottende Bæsen. Eugenie mente, at hun undertiden sølte, at hun

havde Mod dertil, især efter at han havde formanet sin Menighed til at bede for ham, men Elisabeth rystede blot betænkeligt paa Hovedet.

Nu var hun helt og holdent mod sin Willie kommet til at lade en Ytring falde, som gjorde ham stum; i sin Forlegenhed derover blev Elisabeth saa meget snaksommere. Eugenie vil ikke fortørne sin Fader, men hun anser det alligevel for urigtigt at spille; hun vil ikke lære saadant Fjas under Adventstiden, siger hun. Hvert Ord, som Elisabeth sagde, oppirrede mig, og hvor urimeligt, den ene Tid af Aaret mere end den anden. — Derjom Eugenie anser det for urigtigt, saa maa hun sige det, saaldt Lotte ind. — Eller hun maa gjøre det af Lydighed mod og Kjærlighed til sin Fader, svarede Elisabeth; dette er Annas Mening.

Arnold saa paa mig med et forstændende Blik, jeg rødmede; det var usfordrageligt, hvorledes dette Menneske kunde gennemslue Folk. — Og kanste maa hun undertaste sig den Prøvelse, vedblev Elisabeth, at Julehøtiden forbitres for hende. Der gives jo saa mange kjædelige Ting, som man maa taale af sine Forældre, og de kunne være ret tunge. — Nei, hør Barnet, afbrød Lotte hende leende, hun taler, som om hun virkelig havde haft en bitter Erfaring derom. Elisabeth taug nu, hun saa ikke op, men syede blot ibrigt. — Er Du allerede saa prøvet, min Elisabeth, spurgte Mama mildt. — Ikke saa meget, kjære Mama, begyndte Elisabeth med usikker Stemme, men — Men? forstøvede Mama. — Saa ganske uden Prøvelse bliver man ikke i Livet, svarede Elisabeth, og saa derved saa høitidelig ud, at vi alle vare

nær ved at briste af Latter, undtagen Arnold, som betragtede hende med uafslædig Opmærksomhed. — Har din Dydighed mod mig været en Brøvelse for dig? spurgte Mama indtrængende. — Denne gule Kjole, stammede Elisabeth. — Du skal ikke mere bære den, kjære Barn, sagde Mama venligt; jeg har ikke vidst dette. — Nei, kjære Mama, svarede Elisabeth hastigt, nu bærer jeg den gjerne; det gjør Jngenting, om de gjøre Nar af mig. — Mama strøg ømt Haaret fra hendes Pande og omblyttede Samtaleemne, hvorved Lotte var hende behjælpelig; ogsaa hun var forbauset over Elisabeths Beskjendelse og endog lidt forlegen, Elisabeth havde jo saa roligt optaget hver Spøg.

Samtalen dreiede sig nu atter om Gjenstande, hvori jeg kunde deltage; Arnold og Elisabeth forbleve tause. Da vi andre vare som lidligst optagne, talte Arnold sagte til Elisabeth; jeg kunde ikke afholde mig fra at lytte. — Tilgiv, Elisabeth, sagde han med usædvanlig blød Stemme, jeg har saaret Dem. Han rakte hende sin Haand, hun lagde sin deri og slog undseelig de store blaa Vine op, medens hendes Læber bævede. — Vil De aldrig herefter tale alvorligt med mig? spurgte han med samme Udtryk i Stemmen. — Jeg vilde nok, men — Men? spurgte han indtrængende. — Jeg ved jo ikke, om De ei vil spøge dermed. De taug begge, og en anelsesfuld Smerte gif igjennem min Sjæl; det forekom mig, som om jeg havde seet et Billede af Fremtiden blive oprullet, ja, saaledes maatte det blive: Arnold og Elisabeth! hun maatte blive ham meget kjær, og uidentbiol vil han vinde hendes Hjerte.

Vi vare for længe siden gaaede til Hvile, jeg hørte Elisabeths rolige, jevne Vandedræt; selv laa jeg endnu vaagen. Dette Skyer drog stille hen over Maanen, som nu var halv; mit Hjerte var uroligt og bævede; mig kunde han have elsket, dette havde jeg følt alt siden den første Aften, da vi gif sammen gjennem Parken, men jeg havde bortkastet hans Kjærlighed og atter gjort mit Hjerte frit, jeg vilde ikke elske ham, men en Anden. Nu forblev han ganske rolig i min Nærhed, dette havde mit Termometer ogsaa ganske rigtig sagt mig. Hvad er det du vil? spurgte jeg mig selv. Jeg vidste det ikke selv. Jeg saa min Rolle ligge paa Toiletbordet. — O nei, Synd er det ikke, du er en Tosse. Hvorfor bæver du for Spillet og for Glæden og for hele din Fremtid? Verden er saa skjøn; det er blot disse ensidige Pietister, som ville gjøre den til en Jammerdal; Gud er saa god, han vil det ikke. — Jeg bad til Gud om en lykkelig Fremtid og foresatte mig at blive meget dydig.

Det var i de sidste Dage før Jul, da Eugenie kom for at hente os til et Besøg hos Fru v. Hartwig. Siden sin syttende Fødselsdag hørte Elisabeth med til vort Selskab, det var kommet ganske af sig selv og var vistnok mindre en Følge af Geburtsdagen end af den dem selv ubeviste Lighed i Karakter, som stedse tydeligere og tydeligere havde udviklet sig hos Eugenie og Elisabeth. Forøvrigt vare alvorlige Samtaler ikke altid paa Bane, og vi levede glade og fortrolige med hverandre, som unge Piger pleie at gjøre.

Jntet er smukkere end i Juletiden, da man faabel om Dagen som i de lange Aftener er meget flittig, at gjøre en hyggelig Spadsertur gennem Mark og Skov og især med et saadant Maal. Ja, selsomt var det, at Umgangen med Hartwigs slet ikke var mig ubehagelig, omendstjont de afgjort tilhørte Pietisterne. De vare saa lidet bekværlige, og Fru v. Hartwig var saa moderlig og venlig mod mig. Naar hun udtalte strenge og alvorlige Livsanskuelser, gjorde hun det bestandigt, som om vi Alle maatte være i Forstaaelse med hende, og det gjorde mig saa godt. Ligeledes havde hun vundet Mamas og Lottes Hjerte. Vor Dmgang var temmelig levende, og naar Veiret og Beien var til Hindrer for Lotte, bleve vi Piger sendte afsted for at skjenke det ensomme Par det længselsfuldt ventede Selskab. Hr. v. Hartwig, Sønnen, var sædvanligvis paa Godset i Landsbyen, nu var han bortreist for 8 Dage siden. Mellem Mäggeburg og Skovflottet var ogsaa en Art Dmgang indført, men med den bestemte Udfigt, at den vilde opløse sig, jo mere Forstjellen mellem begge Familier traadte frem.

Det var idag en smuk, mild Vinterdag, Himlen var overskyet, det havde frosset noget, og en Smule Sne var falden, der syntes henkastet kun for at gjøre Beien smuk og renlig, mellem Græs og Buske samt paa Blomsterne var intet at se. Vi vare meget fornyede, spogte, drillede hverandre og søgte med heldig Virkning mange Slags Narfag til Latter.

Vi vare nu komne til et Sted i Skoven, hvor der laa flere store Stene, omgivne af en Krands af smaa grønne Grantræer. Eugenie

foreslog at hvile lidt her. Denne Plads skulde have været et gammelt, hedenst Gravsted og havde stedse været os meget interessant. Ogsaa nu talte vi derom. Ja, sagde Eugenie, naar man betænker, hvormeget Stort der har tilbraget sig i Verden, hvorefter nu Jngen spørger, og som ikke vækker Nogens Deltagelse, saa er det virkelig komisk, hvorledes vi smaa Personer her have saa vigtige Tanker om os selv, og ofte bryde vort Hoved saa meget med vor Skjebne.

Og det vilde dog være unaturligt, dersom vi ikke gjorde det, sagde jeg afgjørende. Ja, naar vi vidste, hvorledes det om ti Aar vilde se ud for os, tilføjede jeg forjagt, og jeg gjorde det Forslag: Skulle vi ikke love hinanden om ti Aar at have en Sammenkomst ved disse Stene, om det paa nogen Maade er muligt?

Hvorfor ikke, svarede Eugenie, jeg haaber at befinde mig ganske i Nærheden.

Hvorledes det, spurgte jeg forundret.

Nu, som Frøken Eugenie paa Mäggeburg.

Jeg kan heller ikke tænke mig, at jeg nogensinde kommer til at bo andetsteds, sagde Elisabeth, og dog kunde det være muligt.

Tænker du at gifte dig, spurgte Eugenie smilende.

Ja, det gjør jeg nok, svarede Elisabeth trohjertigt; men, føiede hun spøgende til, den Tanke kan ikke forurolige mig; thi, dersom maaste Jngen vil have mig, saa kan jeg ikke gjøre Noget derved. — Ah! tænkte jeg, denne Sindets Enfold er dog skjøn, men jeg ønskede mig den ikke.

Vi ilede nu med hurtige Skridt mod det fjære Skovslot. Familien,

som kun nødtvungen var bleven her de kolde Maaneder, fordi Huset paa Godset var beboet af Forpagteren, sølte sig nu faa hjemlige der, at de mente endnu i mangan Vinter at kunne overvinde de smaa Ubekvemmeligheder. Ja ogsaa nu var her forunderligt tæffeligt og smukt, Væksten rislede saa fortroligt, og de med grøn Mos indfattede Vinduer saa saa gjæstvenlige ud. Vi bleve modtagne med Glæde, og som vi pleiede at gjøre, maatte vi ogsaa idag tage Del i Husholdningen. Salen var vel opvarmet af en stor Oven, men det syntes os eiendommeligt og romantisk, naar der brændte Ild i Kaminen. At antænde den var min Bestilling. Elisabeth ordnede Kaffebordet med Fru v. Hartwig, og Eugenie gik ind i Kabinettet og rullede den gamle Herres Stol hen til Kaminsilden. Det varede ikke længe, førend alt var ordnet, og Kaffen smagte fortræffeligt.

Efter at vi havde pratet mangt og meget, fortalte vi ogsaa om vor Kongres ved Stenene. Den gamle Herre, som var meget munter og spørgesfuld, forsikrede os, at han besad et Slags Seerorgan, og dersom vi havde Lust dertil, vilde han afløre Fremtiden for os. Vi forsøgte at overtale ham dertil, men han modsatte sig med de mest spørgesfulde Grunde.

For Alvor vilde jeg virkelig hellere ikke høre det, sagde Elisabeth pludselig.

Nei, jeg ønskede vissefelig heller ikke at kunne se min Fremtid, forsikrede Eugenie.

I dette Dieblisk aabnedes Døren, og en uventet Gæst traadte ind. — Berner! hvorfra kommer du? spurgte Toraldrene overrasket.

For et Kvartier siden steg jeg ud af Vognen, svarede Sønnen, idet han hilste venligt; jeg tænker dog, at jeg her skal befinde mig meget bedre end derborte.

En stor sort Newfoundlandser havde fulgt ham og stod bestedent ved Døren. Du maa ikke staa der, sagde han til Hunden; naar der er Damebesøg, maa du være udenfor. Han vilde lukke den ud, men vi protesterede. Banto var os Alle bekjendt og vor gode Ven, og især Eugenes, hun ynede store Hunde, lokkede den til sig og klappede den paa den sorte, glindsende, langhaarede Peltz. Hunden syntes at have forstaaet vor Samtale og lagde sig taknemmelig og logrende ved sin Beskytterindes Fødder.

I det vi Alle reiste os, havde vi forøvrigt til vor Forstræffelse bemærket, at det ikke alene var blevet mørkt, men at ogsaa Sneen faldt i tætte Flokke. Vi vilde nu ilsomt bryde op, men Hr. v. Hartwig fandt, at det allerede var blevet for mørkt og raadede os endnu til taalmodigt at vente en halv Times Tid paa Maanen, da vilde han og Banto sikkert effortere os. Vi gavede efter, da vi saa, at dette var det Bedste, og vi føiede os gjerne.

Da vi atter havde indtaget vore Sæder i den nu forstørrede Kreds, sagde Hr. v. Hartwig til Eugenie: Jeg afbrød Deres Underholdning. De htrede netop, tror jeg, at De ikke ønskede at kjende Deres Fremtid.

Nei, det vilde jeg vissefelig ikke, svarede Eugenie.

For Alvor ønskede ingen af os det, tilspøiede jeg.

Hvorfor det?

At Frygt for ikke at se noget Godt, var mit Svar.

Jeg tænker — Lykke eller Ulykke — godt maa det dog være.

Men jeg vilde dog heller være lykkelig end ulykkelig, forskrede Eugenie.

Det vilde jeg ogsaa, svarede Hr. v. Hartwig og saa derved paa Eugenie med den grønne Fjegers tillidsvækkende Vine. — Jeg vidste, hvad jeg havde at tænke derved, og jeg beklagede Eugenie; hendes Fader vilde aldrig vælge en Hr. v. Hartwig til Svigersøn, det var sikkert.

Lykke og Ulykke er et ubestemt Udtryk, tog Fru v. Hartwig tilorde, Verden kan kalde noget en Ulykke, som egentlig er en Lykke, den tror mangan fattig og ulykkelig, som dog er rig og lykkelig.

Jeg saa paa hende og rystede paa Hovedet. Jeg ved dog ikke, Ulykke er Ulykke, sagde jeg, kun Sjælens Kræfter ere forskellige; den ene Sjæl hæver sig let over al Ulykke, den anden svinder hen derved. Jeg er egentlig slet ikke bange for tunge Tilfælelser, tilspøiede jeg kjæft, jeg føler, at jeg vilde overvinde det, der gives jo saa mange Hjælpemidler.

Jeg kjender kun et, afbrød Hr. v. Hartwig mig.

Men jeg vilde vanskelig bringe det til denne ensidige Livsbetragtning, mit hurtige Svar.

Mener De Kunst og Poesi med disse Hjælpemidler? spurgte han smilende. Han kjendte kun altsor vel min svage Side og satte altid et muntert Ansigt op, naar jeg blev begejstret.

Jeg mener alle de rige Aandsgaver, som den Herre Gud selv har skjænket os, sagde jeg noget ophidset.

De ere os en behagelig Underhold-

ning, svarede han roligt og venligt, men en Trøst i Nøden vilde de aldrig være os.

Jeg tang, og Elisabeth sagde eftertænksomt: Jeg glæder mig over, at der gives flere Folk, som ikke forstaa meget af Kunst og Poesi.

Jeg beder meget! sagde den gamle Hr. v. Hartwig smilende, De maa ikke tro, at vi ere saa ubannede Folk. Kjære Rone, luk dog Pianosortet op og foredrag et Kunstverk.

Det overlader jeg til de unge Damer, svarede Fru v. Hartwig venligt. — Hun førte os hen til Pianosortet, vi indvilgede gjerne og sang: „Den liden Fugl synger vit, vit, vit“ og endnu andre Smaaafange; derpaa reciterede den gamle Herre adskilligt af Digteren Salis, og en almindelig Munterhed herstede i vor Kreds.

Da den belovede Maane steg op over Bøgetoppene, tiltraadte vi Tilbageveien, Hr. v. Hartwig gik foran med Eugenie, Elisabeth og jeg fulgte bagefter, og Panto banede Veien for os alle. Det var ganske stille, Snefløkkene faldt sagte ned foran os; Verden syntes saa fortrolig og trang, og jeg vilde ikke have følt nogen Frygt paa Veien, selv uden Hr. v. Hartwigs Nærværelse. — At forbereder sig til Christi Fødselsfest, sagde Hr. v. Hartwig, Jorden tilledes en hvid Festklædning, og Træerne ere allerede smykkede.

Og vi indøve et Lykkespil, sagde Eugenie ligesom i Tanker.

Virkelig? spurgte Hr. v. Hartwig ganske forstrækket.

Gjør os blot ikke urolige, tog jeg spøgende til Orde, De betragter ogsaa denne Sag altsor ensidigt.

At nei, vedblev han, Sagen har

mange Sider, men den ene er altid betænkeligere end den anden.

Det kommer dog kun an paa det Sind, hvormed man gjør det, indvendte jeg; jeg forsikrer Dem, at det hele Spil er mig høist ligegyldigt, jeg gjør det kun af Føielighed for at skaffe andre et ustyldigt Lidsfordriv.

Men jeg vilde af Føielighed hverken spille med eller se derpaa, sagde han kort. Han afbrød Samtalen og beundrede de skjønne Bøgetræer og Skovens høitidelige Stilhed.

Naturen er dog smuk baade om Vinteren og om Sommeren, sagde Eugenie, og jeg er lykkelig ved, at Glæden derover tiltager hos mig med Alderen.

Hvor gammel er De da, spurgte hendes Fører.

Nitten Aar var hendes Svar.

Da kan De vist ikke have gjort mange Erfaringer.

Og dog, sagde Eugenie livligt, forekommer det mig, som om Aarene fra 15 til 20 ere de vigtigste.

Nei, Eugenie, afbrød jeg hende, De maa udstrække Tidrummet til 23 eller 24.

Vi bleve staaende, Eugenie saa alvorligt paa mig og rystede paa Hovedet. 20 Aar, mener jeg, maatte være det høieste, paastod Elisabeth. Vi stred noget derom frem og tilbage.

De ville ikke blive enige derom, tog Hr. v. Hartwig Ordet, Grunden ligger deri, at den ene unge Pige kommer før til Fornuft end den anden.

Før mig gjør De Fordring paa nogle Aar mere? spurgte jeg.

Jeg frygter det, svarede han venligt og saa saa velbillig paa mig med sine forstandige Øine, at jeg ikke kunde tage ham det ilde op. Jeg anser heller ikke det for nogen Ulykke, om

De behøver nogle Aar mere, tilføiede han, naar kun Tiden kommer.

Hvad mente De idag dermed, udbrød Eugenie livligt, at Fremtiden maatte blive god? Mener De, at naar vi alvorligt bede om vor Ulykke, saa ville vi ogsaa blive lykkelige?

Ganste vist, var hans rolige Svar.

At den kjære Gud vil opfylde alle Ønsker? spurgte hun forundret.

Enten opfylder han Ønsket, eller han skænker os istedetfor Ønsket Hengivelse i sin Villie, og denne Hengivelse gjør os lykkeligere end Opfyldelsen af det inderligste Ønske.

Om det kunde være muligt! sagde jeg med et soagt Suf.

Sabist er det muligt, sagde Elisabeth glad.

Det er ikke alene muligt, men det er ganste vist, svarede Hr. v. Hartwig. Men før man kan beslutte sig til at opgive sine Ønsker og være tilfreds med Alt —

Jeg finder det overordentligt vanskeligt, sagde jeg hovedrystende.

Saadant kan heller ikke noget Menneſte med sit eget naturlige Hjerte.

Sitet Menneſte med sit eget naturlige Hjerte? spurgte jeg atter forundret.

Dertil hører et nyt Hjerte.

Hvor vanskeligt og indviklet det er! indvendte jeg.

Slet ikke vanskeligt. De har kun at bede Gud derom, var hans Svar.

Kun bede Gud derom? spurgte jeg atter.

Ja, men ikke blot en Gang ligesom til et Forsøg; nei, steds mere indtrængende, mere hdmygt; om Herren ogsaa nøler med Svaret, saa hører han os dog ganste vist.

Ligesom han gjorde med den kana-

næisse Kvinde, sagde Eugenie meget tillidsfuldt.

Ja, svarede Hr. v. Hartwig, og Eugenie syntes at være meget tilfreds over, at hun engang havde jagt noget rigtigt — sædvanligvis havde han Indvendinger at gjøre ved hendes Bemærkninger.

Vi stode allerede ved vor Haveport, Elisabeth rakte Hr. v. Hartwig Haanden og gjorde et Knix, som hun for ikke lang Tid siden havde gjort for sin gode Lærer, Eugenie og jeg maatte følge hendes Exempel. Jeg var ogsaa saa forunderlig taknemmelig tilmode, maaste var det Uelsken om, at hans Ord, som nu forekom mig sværmeriske og fuldkommen naturlige, senere skulde blive mig til Betsignelse.

Eugenie gik efter Aftale ind med os, Bognen skulde hente hende efter Aftensmaden. Vi stode endnu under Vinranterne, som om vi ikke kunde stille os fra det smukke, stille Vinterlandskab.

Hvorfor kan man tale saa godt med Hr. v. Hartwig om saadanne Ting? bemærkede jeg. Omendtskjønt jeg finder hans Ansættelser meget overspændte og ensidige, vedblev jeg med megen Selvtillid, saa er han dog venlig og høflig; Arnold kan aldrig imødegaa Noget, uden at man ærgret sig derover og føler sig bittert krænk.

Maaste, tog Elisabeth med overordentlig afgjørende Mine tilorde, er det os undertiden langt nyttigere at høre disse Ting paa en saadan Maade, at vi føle os ærgerlige og saarede, end om de stedse bleve sagte mildt og venligt.

Hvilket dumt Løi! svarede jeg fortrydelig og gik foran dem ind i Huset.

Mama havde ventet paa os med nogen Uro, men snart saa hun os opvarmede og fornøiede ved Thebordet, og Lotte var Sjelen i vor uskyldige Spøg. Dog maatte jeg med et indre oprørt Sind tænke paa, at det neppe var muligt at bringe en Aften tilende paa denne Maade, saaledes havde Arnolds Indflydelse indvirket paa vort Familieliv. Samtalen fik for det Meste en alvorligere Slutning, og selv Lotte fandt, at dette var ganske naturligt. Da jeg leilighedsvis spøgende truede hende med, at hun snart vilde komme til at synge Hørdesange med Arnold, svarede hun ganske ubekymret: Hvorfor ikke, dersom det kan gjøre ham Glæde? Hvor denne Inkonsekventse opirrede mig og drev mig til Modsigelse!

Ogsaa idag maatte Underholdningen tage en mystisk Ende. Efter Lottes Ønske hentede Elisabeth først de Smaating, hvortil Materialet virkelig næsten var taget blot af Lappeposen. Nogle Luer for gamle Koner, Børnehuer, Tørklæder og Forklæder, alt broget at se til. Eugenie stod beundrende og saa paa det og opgjorde meget livlige Planer med Hensyn til sin egen Lappepose. Det var mig ogsaa ubehageligt.

Kjære Anna, skulle vi ikke til Slutning synge en Julefang? spurgte Elisabeth noget foragt.

Gjør det, svarede jeg. Du kan det bedre end jeg. Jeg betvang mig og sagde dette venligt.

Elisabeth satte sig ved Pianofortet, og Eugenie traadte hen til hende. Sangen begyndte saaledes:

Hos dig er Glæde i al vor Nød,
O, Jesu fød!

Det klang rørende og smukt, Ord og Melodi sænkede sig dybt i mit Hjerte, — men Ordene opirrede mig kun. Jeg var traadt hen til Binduet, Sneflokkerne faldt ikke mere, Maanen skinnede fra den skyrie Himmel ned paa det glindsende hvide Sneteppe. Hvorfor ere Menneſkene med engang blevne ſaa beſynderlige, tænkte jeg. De ville maafte vende op og ned paa din Tro paa Gud! Jeg var nær ved at græde. Hvorfor tale de ſtedſe ſaameget om Jeſus

Chriſtus og ikke om Gud Fader? og hvilket Sværmeri!

„Hos dig er Glæde i al vor Nød.“
Jeg havde ikke hørt paa de ſølgende Ord lige til det ſidſte Halleluja. Men da Eugenie var reift, og vi vare gaaede til Hvile, og Eliſabeths rolige Mandedrag forraadte hendes ſøde Sønn, da klang det ſtedſe i min Sjæl:

Hos dig er Glæde i al vor Nød,
O, Jeſu ſød!

(Mere.)

Vor Tids Ungdom.

III.

„Nyt Tidſkrift“, der paa ſit Titelblad bærer to af Univerſitetslærernes Navne*) indledes med en Fortælling af Bjørnſtjerne Bjørnſon. Der er ſikkert meget i denne lille Skizze, der erindrer om den høit begavede Digter. Om dens literære og æſthetiſke Værd kan der maafte være forſjellige Meninger, men Et er ſikkert, det er, at de Tanker, der ligesom i denne lille Fortælling ſtulle gjøres ledende og trænge ind i Læſerens Sind, det er dette, at Kriſtendommen hører til det Forældede og Udlevede, der ligesom gammelt Støv over vort Samfund og vore Inſtitutioner, over vort hele Landsliv, der maa ſtøves ordentlig af, og Sandheden maa engang komme frem. Det er ikke uden Sympathi, at Bjørnſon ſkildrer den forholdsviis lavere udviklede Kvindeſ-

Standpunkt, idet hun endnu i ſit Føleſesliv faſtholder Kriſtendommens Barnetro, medens den mere udviklede Mand med ſin klare og ſkarpe Forſtand ved Hjælp af Herbert Spencer og Bain er naaet frem til et Standpunkt, hvor han ſelv er kommen ud over denne Illuſion om Troen paa Udbødeligheden.**)

*) Bain er en engeliſk Naturphiſoſof og Forfatter, Profeſſor ved Univerſitetet i London. — Herbert Spencer er ligeledes en engeliſk Phiſoſof, Fritænkter og navnkundig Forfatter. I en Korreſpondance fra New York til det norſke „Morgenbladet“ (ſe Magbl. for 3die Marts 1882) om Præſidentmorderen Guiteau og Jurgens Dom over ham finde vi følgende Notits om Herbert Spencer, knyttet til Morderens Snaal om, at han af Gud var inspireret til at dræbe Præſidenten, at han handlede efter en „uindøbttaelig Impulſ“ o. ſ. v.: „Herbert Spencer (en af „Verdens Gangs“ Autoriteter paa Samfundslærens Felt!) kommer i ſine „First Principles of a New System of Philosophy“ til den Slutning, at vi ikke kan have nogen Kundſkab om Etableren ſom en Gjenſtand for Tilbedeſe. Han føler ſig drevet til at forbyde Fortyndelſen af en ſaadan Mening, der ſølgeligt omſtyrter Slægtens religiøſe Tro, og tillige berøvede Fø-

*) J. C. Sars, Profeſſor i Hiſtorie og Olaf Etabian, Profeſſor i almindelig europæiſk Literaturhiſtorie.

J. H. S. Red.

lung er Fremtidens Mand; klar, viljestærk, energisk; han svarer fuldkommen til den første Art i det nye zoologiske System: homo sapiens europæus. Aftling har jo Herbert Spencer og Bain i sin Boghylde; det er ved Hjælp af disse Bøger han er naaet til sit høie Standpunkt. I gamle Dage var det ikke saa let at naa op til Guden; man lagde Osja ovenpaa Pelion, og endda naaede man ikke op til Olympen. Nu stabler man bare et Par Bøger op, og

læsen af det moralske Ansvar for vore Handlinger. Hans Forsvar kan læses i Sektion 123 af det nævnte Verk: „Han kan, som ethvert andet Menneske retteligen anse sig som en af de tallose Mellemlid, gennem hvem den ufsjenbte Aarsag virker, og naar den ufsjenbte Aarsag virker i ham en vis Tro (belief), er han derved bemyndiget til at bekende og i Livet fuldtud at praktisere denne Tro (thereby authorized to profess and act out that belief). Her kan det sees, hvorledes den rolige Filosofi uden naturligtvis at ville det, leberer en „videnskabelig“ Apologi for den vildeste Fanatisme.“

For at undgaa at skrive flere Anmærkninger skal vi her med det samme anmærke følgende til Forklaring af, hvad der forekommer nedenfor i Stykket: Homo sapiens europæus: det vise europæiske (Dyr, som kaldes) Menneske. — Følge de gamle Grækeres Tabellære var Gudernes Bolig ovenover: Bjerget Olympus i Thessalien; der finder man ogsaa Bjergerne Pelion og Osja; da de oprørske Giganter vilde storme Himlen, stablede de Pelion og Osja op paa Olympen, hvorefter Jupiter slog dem ned med sine Tordentiler. — Udehvid er en tynd, vandklar Dækle, som Gjemmerne frembringe af Alkohol eller Ether ved Behandling med andre Stoffer. — I Forfatterens Ytring, at Erfaringer fra Norge ikke vidne om „de theologiske Molekularbevægelses Arbejdighed“ ligger der uden Tvivl en Hentydning til, at der blandt Universitetslærerne findes erklærede Fritænkere, som ere Præstestøtter. — De saa tybste Linier i Artikelens Slutning bethde: „Lad mig slutte her. Af helt fuldt Hjerte udraaber jeg: en rigtig Filosofi kan og tør ikke være noget Andet end en Forskole for den kristelige Religion.“

F. H.'s Red.

saa er man oppe; man forstaar Alt og ved Alt; endog saa Livets Gaade er nu opdaget. Det har i en tidligere Artikel været sagt, at dette fikert vilde ske ved et af de første Naturforskeremøder. Det er virkelig indtruffet; Livet, heder det nu fra Lybtsland, er et „Udehvid“.

Jeg skal ikke her undersøge, om de Forfattere, Bjørnson citerer, naar de læses paa ret Maade, føre til dette Resultat; men Et vil jeg fastholde, og det er, at det hyderliggaaende Standpunkt, Bjørnson her indtager, ikke er det, som er berettiget i Videnskaben, og at just de Mænd, der have ganske andre Betingelser og Forudsætninger, føre en helt anden Tale. Medens Bjørnson her hos os, ledsaget af to af Universitetets Professore, søger at udbrede denne Vantro blandt vor Ungdom, der er altfor umoden til at kunne dømmes, blev vor Tids største Naturforsker, jeg tror vel, man kan kalde Pasteur saa, optagen i det franske Akademi. Lad os høre, hvorledes denne Mand taler foran denne Forsamling, der udgjør Europas højeste Landsarkistofrakti og som hilser hans Ord med det mest levende Bifald:

„Videnskaben frembringer hver Dag nye Vidundere. De har atter villet vise, hvilket mægtigt Indtryk Verden, Livets Sædvaner og Literaturen modtage af saamange Opdagelser, og ved stadig at fremhæve, at Livet aldrig har vist sig for Mennesket som et Produkt af Materiens Præster, har jeg kunnet tjene den spiritualistiske Være, der vel er bleven i høi Grad tilfidesat, men som ialfald er sikker paa at finde et hæderligt Tilflugtssted i Deres Midte. Hvad mig angaar, spørger jeg mig, i Navn

af hvilken ny, filosofisk eller videnskabelig Opdagelse man kan fravriste Sjelen disse høie Bestræbelser. De forekommer mig at være af evig Natur, fordi det Mysterium, der omgiver Universet, og af hvilket de udgaa, ogsaa selv er evigt ifølge sin Natur." Disse Ord bleve modtagne med stærkt Bifald, der atter fornødes, da Pasteur i Slutningen af sin Tale hævdede Religionens Berettigelse.

Jungen Mand i vor Tid er vel saa berettiget som Pasteur til at udtale en Dom om, i hvilket Forhold Videnskaben staar til det dybe og omfattende Problem, der bevidst eller ubevidst er Maalet for al Naturforskning: at løse Livets Gaade. Det er med Undersøgelsen af Livet i dets fimpleste og enkleste Former, Pasteur særlig har beskæftiget sig. Hvad der særlig giver Pasteurs Tale dens Interesse, er den Maade, hvorpaa han hævder Aandslivets Uafhængighed, Troen paa Udødeligheden og Gudsbegrebet. Religionen er for ham en Nødvendighed; den har Intet med Videnskaben at gjøre, den staar over den.

Under de nuværende franske Forhold, hvor de herskende Republikanere optræde med et bestemt Program, man kan vel sige, at udrydde Religionen, har Pasteurs Tale haft en særegen Betydning. Videnskaben slutter sig til Kirken, opretholder og forsvare Religionen. Denne Pasteurs Tale er en Verdensbegivenhed.

IV.

Intet videnskabeligt Fremstridt i vort Aarhundrede har været saa betydningsfuldt, som Opdagelsen af Naturkræfternes Enhed eller det saa-

kaldte mekaniske Varme-Ekvivalent og den dermed i Forbindelse staaende Sætning om Energiens Bevarelse. Denne Lære har faaet Betydning paa Naturvidenskabens Omraader og danner ligesom et nyt Grundlag og giver et nyt Syn paa de saakaldte Naturkræfter's Sammenhæng og Enhed; det er i denne Retning, vor nu berømte Landsmand, Bjerknæs, har arbejdet. Den første, der fremstillede denne Lære i dens Grundtræk, var en tykt Læge, Julius Robert Mayer; han døde for et Par Aar siden. Tydsterne sammenligne ham, maaske med nogen Overdrivelse, med Newton og Galilæi; men i hvert Fald er hans videnskabelige Opdagelse den betydningsfuldeste og genialeste i vort Aarhundrede; den giver os ligesom et Indblik i Tingenes Væsen. Det er i Virkeligheden en Indtrængen i det Hemmelighedsfulde, som man kalder Materiens Kræfter, og hans Opdagelse har i ikke ringe Udstrækning været udnyttet af vor Tids Materialister, der har villet gjøre Alt, selv Nervelevet og Tænkningen til molekulære Kræfter. Man har saaledes forklaret Ugasfjz's Modstand af Darwinismen ved at minde om, at han nedstammer fra en Presteslægt, og at de molekulære Bevægelser i Hjerne, der betinge Theologien, ved Arv er overførte paa hans Hjerne, og at han paa Grund af denne arvelige Svagheit ikke har kunnet tænke saa klart og uafhængigt, som han ellers vilde gjort(!). Der er dog neppe Tale om nogen egentlig Naturlov, idet Erfaringer fra vort Land gaa i den modsatte Retning og neppe tale for de theologiske Molekulærbewægelser's Arvelighed.

Edet Mayer trængte dybere ind i Materiens Væsen og fik se ligesom et Glimt af den Enhed, der sammenbinder Alt, kom han Gud nærmere, og dette har i flere af hans Skrifter faaet et bestemt Udtryk. Mayer har altid med største Bestemthed fastholdt Troen paa en personlig Skaber og Ordner af Verdensaltet, og hans kristelige Opfatning har faaet et bestemt Udtryk i et Brev til Pastor Rud. Schmidt, hvori han udtryffeligt paaberaaber sig Matthæus 10, 32: „Hvo som helst, der vil bekjende mig for Menneskene, den vil og jeg bekjende for min Fader som er i Himmelen.“

Mayers Livsanskuelse fremtræder klart paa flere Steder i hans Skrifter og navnlig i hans samlede Foredrag. Særlig mærkelige er Slutningsordene i den berømte Tale: „Over Barmhertighedens nødvendige Konsekvenser og Infonsekvenser“, holdt ved det tyste Naturforsker møde i Innsbruck 1869: „Lassen sie mich hier schließen. Aus ganzem vollem Herzen rufe ich aus: eine richtige Philosophie kann und darf nichts anderes sein, als eine Propädeutik für die christliche Religion!“

(Mere.)

A Child's Evening Prayer.

From the German.

Tired I am, I'll go to rest,
Safe folded in my little nest,
Heavenly Father, may Thine eye
Above my bed watch very nigh.

Forgive the wrong this day I've done
For Jesus sake, Thine only Son;
And may His blood, once shed for me,
From all that's sinful make me free.

Bless father, mother, brother dear —
Each whom I love both far and near;
Bless all Thy children, great and small,
I pray The, Father of us all.

To wounded hearts and eyes that weep,
Give rest and peace and gentle sleep —
And o'er the gloom of heaten skies
May soon Thy „Star of Bethlehem“ rise.

Et betydningsfuldt Indlæg mod Brændevinet.

Morgenbladet for 6te Marts d. A. indeholder bl. A. følgende Artikel af Missionsør Borchgrevinch:

I Forbindelse med mine Foredrag i Studenternes Missionsforening, hvoraf Referater ere indtagne i „Morgenbladet“, skal jeg ogsaa bede om Plads for nogle korte Oplysninger om Madagaskarnes Forhold til Brændevinsdriften.

Noget af det, der mest forundrer den fremmede, der første Gang besøger Madagaskars Hovedstad Antananarivo og den rundt samme beliggende Centralprovincs Imerina, er den Omstændighed, at man saagodt-som aldrig møder et beruset Menneske. Derfor er det ogsaa en meget sjelden Ting at se Slagsmaal og anden Uorden paa Gaderne. Og den ganste Nat igjennem hersker der i den store af ca. 120,000 Mennesker beboede By en saagodt-som fuldstændig Stilhed og Ro. Kl. 10 hver Aften affyres en Kanon, som Signalet til at alle Lys skal slukkes og alle Byens Indvaanere (de indjødte naturligtvis) begive sig til Ro. Og under almindelige Forhold er den personlige Sikkerhed for Europæere saastor, at en enlig Dame, uden mindste Fare for at antastes, kunde vandre gjennem Byen til hvilken-somhelst Tid af Natten. Denne Afholdenhed fra berusende Drikke og den deraf resulterende Orden og Sikkerhed i Antananarivo har sin Grund i en Lov mod Brændevinet, udstedt af Andrianampoinimerina, en af de mærkeligste af Madagaskars Konger, der i Slutningen af forrige og i Begyndelsen af dette Aarhundrede over-

vandt de fleste Smaakonger i Madagaskars Indre, og saaledes lagde Grunden til et samlet og ordnet Rige paa Madagaskar. Da denne Konge beleirede Antananarivo, som han senerehen gjorde til Rigets Hovedstad, fik han af Indvaanerne saa kraftig Modstand, at han en Tidlang mistvilede om at kunne blive Herre over Byen. Men en Dag, da han ledede sine Tropper til Angreb, fandt han til sin Overraskelse Indgangene uden Forsvarere og Stedet uden Soldater. De beleirede havde nemlig om Natten beruset sig og sov nu Rujsen ud. Den ved sin Beliggenhed næsten uindtagelige By var saaledes ved Beboernes Brændevinsdrik bleven Erobrernes Bytte. Dette var Anledningen til Loven om Brændevinets Afstæffelse i Imerina. Kongen gjorde nemlig den fornuftige Slutning, at som det var gaaet hans Fiender denne Gang, vilde det en anden Gang gaa ham selv, om hans Soldater fik beruse sig. Og fra den Dag af blev det erklæret for Lov i det vordende Rige, at Brændevinsdrik skulde være forbudt Hovaerne. Denne Lov er fremdeles i Kraft i Imerina. I Antananarivo og nærmeste Omgivelser i 2 a 3 Dages Reiser fra Byen i alle Retninger er Brændevinet forbudt.

Men, vil man spørge, kan nu en saadan Lov overholdes? Driker man virkelig ikke Brændevin i Imerina? Jo, taffet være de europæiske handlende, der tiltrods for den nærværende regjerende Dronnings indestændige Anmodning til den engelske Regjering om at tillade hende at

hindre Brændevinsindsførselen fra den britiske Koloni Mauritius, dog fremdeles tillades at indføre den forværvelige Drik, da et Forbud „vilde skade Kolonien Mauritius's Interesser“, saa drikkes der i endel Nigmænds Huse Brændevin i Smug og vel ogsaa hist og her i de mindre bemidlede Hjem. Men offentlig sees aldrig berusede Personer, og om de sees, lægges de strax i Bænker. Og i det hele og store taget drikkes der meget lidt baade i Byen og paa Landet i det nævnte Strøg, medens Brændevinsbrænding er underkastet en meget streng Straf, om nogen besat, ter sig dermed.

Men har man da nogen Grund til at tro, at den stærke Indskrænkning af Brændevinsdriften i Smerina i nogen væsentlig Grad har bidraget til, at Hovaerne har kunnet hæve sig saa høit over de omkringboende Stammer? Hertil kan man ubetinget svare ja. Hovaerne er nemlig væsentlig af samme Folkerase som Befolkningen af den søndenfor liggende Provins Betsebo, hvor Brændevinet har været produceret af de indfødte selv og drukket i betydelig Udstrækning, og man kan ingen anden rimelig Grund pege paa, for at forklare sig Hovaernes saavel aandelige som materielle Overlegenhed over Betsebo-Befolkningen end den, at der hos de første ikke drikkes Brændevin, men hos de sidste drikkes. Dette sees ogsaa derved, at Missionærene har haft langt lettere for at bibringe Folket baade Christendom og anden Oplysning blandt Hovaerne end blandt Betsebobefolkningen, og at fornemmelig paa de Steder, hvor disse er mest henfaldne til Brændevin, Folkets Fastholden ved Hedenstabet og

de hedenste Skikke er stærkest, et Bevis paa, at Brændevinet har nedbrudt baade den intellektuelle og moralske Kraft.

Endnu klarere fremtræder dette Forhold i Landsdele, hvor Brændevinet endnu mere end i Betsebo er blevet Folkets daglige Drik og uundværlige Fornødenhed, f. Ex. i den nord for Smerina beliggende Provins Antsifahansa og det østlige Kystland Betsimisaraka, hvor Brændevinet saa at sige „flyder i Bække“, og hvor Befolkningens daglige største Fornøelse er Gjilder i storartet Stala. Her er Folkets saavel mentale som moralske og tilbørlige fysiske Kraft i den Grad nedbrudt, at det næsten synes at være en uoverkommelig Opgave at hæve det op til et kristeligt og civiliseret Folks Standpunkt, om ikke Brændevinet (Kum er her saagodt som det eneste Berusningsmiddel) ved et Lovbud kan blive stanset baade som Indførselsartikel og som tilladt Drik. Desværre har Regjeringen ikke endnu den Kraft, at den saa langt fra sit Hovedsæde kan gennemføre en saadan Lov. Og indtil da vil disse Distrikter i det hele og store taget blive liggende i sit Mørke, uden at det vil blive Missionærene muligt at saa Tag i de af Brændevinsgiften sløvgjorte Masser.

Men Andrianampoinimerinas Lov vil forhaabentlig lidt efter lidt strække sig ud over Smerina og komme til ogsaa at omfatte den store og folkerige Betsebo-Propvinds, hvor den norske Mission hidtil har haft sit Hovedsæde. Efter dette, vil den største og mest begavede Del af Madagas-karfolket inden ret lang Tid kunne forhaabes at staa blandt kristne og civiliserede Nationers Rækker, og

da vil man kunne takke Andrianam- | delsen af den største Anstødssten, der
poinimerinas skarpe Forstand, der | sikkerlig gennem lange Narrecker
opfattede Brændevinsdriften som | vilde hindret Opnaelsen af et saa-
nationalt Selvmord, for Bortryd- | dant Maal. Ch. Borchgrevinch.

Bambergs Rejse i Mellemasien.

(Fortsat fra Side 495.)

VIII.

Tordenbeir. — Gazeller og vilde Gæler. — Ankomst paa Høifletten Kaslantir. — Grus-Flodens gamle Leie. — Benfabelig Leir. — Ryttere nærme sig. — Gasabat. — Indtog i Chiwa. — Undstabsfuldt Angreb af Ughaneren. — Sammenkomst med Chanen. — Forfatteren opfordres til at aflægge Prøver paa tyrkisk Skrivekunst. — Gresflodninger som Belønning for Fjendehobeber. — Henrettelse af Fanger. — Særegen Naabe at henrette Kvinder paa. — Kungrat. — Forfatterens sidste Betsignelse til Khanen.

Et Tordenbeir, som i nogle Timer kunde høres i det Fjerne og kom nærmere ved Midnat, sendte os nogle tunge Draaber og var Forbudet paa, at vore Lidelser snart vilde faa Ende. Henimod Morgenstunden den 24de Mai havde vi naaet den hyderste Ende af Sandet, efterat vi i tre Dage havde arbeidet os igjennem det og vare visse paa at finde Regnvand i det lerede Jordsmon, ad hvilket vor Bei i Dag førte os hen. Af de mange Spor af Gæler og Gazeller havde Kervanbaschjen imidlertid fundet vort Haab bekræftet, men havde holdt det hemmeligt, og han var virkelig heldig nok til med sit Speiderøie at være den Første, som opdagede en liden Sø af Regnvand, hvorom han underrettede Karavanen. Su! Su! (Vand, Vand!) udbrøde Alle af Glæde, og uden endnu at have druffet, følte Mange, og deriblandt

ogjaa jeg, sig læstede og beroligede ved Haabet alene. Ved Middagstid naaede vi Stedet, hvor vi, foruden den allerede i Afstand seende, opdagede adskillige andre Jordhvbninger med det hyperligste Regnvand. Jeg var en af de Første, der ilede til med Læderflaster og Kar, ikke for at drikke, men for at samle, førend Vandet plumredes af Mængden og forvandledes til Mudder. Efter en halv Times Forløb sad Alle med det største Velbehag ved sin Frokost, og det vilde være vanskeligt, ja næsten umuligt at skildre vor Glæde. Fra dette Hvilested, der hedder Deli Ata, og til Chiwa kunde vi uafbrudt fylde vore Lædersække med frisk Vand, og derfra kunde vor Rejse gennem Ørtenen kaldes, om ikke behagelig, saa dog tryg. Om Aftenen kom vi til et Sted, hvor der herskede et formeligt Foraar, og da vi havde leiret os imellem utallige smaa Søer, der vare omgivne af den skjønneste Krands af Enge, forekom det mig som en Drøm, naar jeg mindebes vor Tilstand den foregaaende Dag. For at gjøre vor Glæde fuldstændig, tilkjendegaves det os, at den største Frygt for Oversald nu ligeledes var forbi; kun om Aftenen maatte vi endnu ikke gjøre Fld paa. Det behøver neppe at bemærkes, at Ørte-

nens Sønnen ene og alene tilskreve vor Egenstaaelse af fromme Hadschier denne Overflødighed af Vand. Da vi havde fuldt vore Læderflasker, fortsatte vi trøstigt vor Vandring.

Denne Aften naaede vi den med saa megen Vængsel imødeseeede Grav, paa hvis anden Side Høisletten Kaslanfir (Tigermarken) ligger, og hvorfra Chanatet Chiwas Omraade begynder. Det var temmelig trættende for Menneſter og Dyr at stige op ad Høislettens henved trehundrede Fod høie Skrænt, og efter hvad jeg hørte, skal den nordlige Ende af den være ligesaa høi og steil. Det Hele frembød et eiendommeligt Skue; thi saa langt Diet kunde naa, syntes det Sted, hvor vi befandt os, at rage ligesom en Ø op af Sandhavet. Grændserne for den dybe Grav kunde ligesaa lidt her som ved dens nordøstlige Ende, hvilken vi naaede i Løbet af to Dage (den 25de og 26de Mai), naaes med Diet, men kan man tro Turkmanernes Udsagn, ere de to Grave gamle Leier for Dugus-Floden, men Kaslanfir selv en forhenværende Ø, der paa alle Sider er omgivet af de ommeldte Grave. Saameget er vist, at hele denne Landstrækning er meget forskjellig fra den øvrige Orten med Hensyn til saavel Jordbundsbeskaffenhed og Planterigdom som den Mængde Dyr, der tumler sig her. Hidtil havde vi vel mødt enkelte Gazeller og vilde Gæsler, men hvor forbausedes jeg ikke ved her at se flere hundrede af dem græsse i store Skarer. Det var, saa vidt jeg husker, den anden Dag af dem, vi tilbragte paa Kaslanfir, at vi ved Middags Tid saa en vældig Støvsky komme nordfra. Kervanbaschier og Turkmanerne grebe til Baaben, og vor

Utaalmodighed vovede, alt som Støvskyen nærmede sig, og omsider kunde man se, at det Hele lignede en i Række og Seled angribende Eskadron, og da Løde vore Ledfagere Baabnene stnke. Da jeg ikke turde røbe Nysgjerrighed, en antiøsterlandsk Feil*), kjendte min Utaalmodighed ingen Grændser; Støvskyen kom stedse nærmere og nærmere, og da den var omtrent halvhundrede Skridt fra os, hørte vi et Bulder, som om flere tusinde veløvede Ryttere havde gjort Holdt paa Kommando. Vi saa en utallig Mængde vilde Gæsler, Dyr af et kraftigt og livligt Ydre, der vare blevene staaende i en godt sluttet Linie og betragtede os nogle Dieblitte meget opmærksomt, men da de havde opdaget vor fra deres forfjellige Bestaaffenhed, paa en Gang toge Flugten og med Pilens Hurtighed ilede mod Vest.

Seet fra den mod Chiwa vendende Side ligner Høisletten Kaslanfir en formelig Mur, saa lodret er Kanden og saa glat, som om Vandet først i Gaar havde trukket sig tilbage. Herfra gjorde vi kun en Dagsmarsch og kom om Morgenen den 28de Mai til en Sø ved Navn Schor Göl (Saltjøen), der har Skikkelse af en Firkant og et Omfang af tolv engelske Mile. Her besluttede vi at opholde os i fem Timer, paa det at Enhver kunde foretage den alt i lang Tid nødvendige, af Religionen foreskrevne Gusl**), i Særdeleshed da det idag netop var

*) Anti-østerlandsk: som strider imod østerlandiske Sæder og Skikke.   Neb.

**) Gusl er Vaskningen af hele Legemet, der kun er nødvendig i visse særegne Tilfælde. De sædvanlige Væbninger sørend de fem Bebetider om Dagen hebe i Dyrtiet Abdest, paa Arabisk Wubhu og i Meklemastien Tefaret.

Eidi Kurb an, en af Islams mest anseede Høitidsdage. Mine Reisefæller aabnede ved denne Leilighed sine Badstæffe, og Alle havde de en Skjorte at skifte med, kun jeg ikke. Gadschi Bilal vilde laane mig en, men jeg afflog hans Tilbud, da jeg var overbevist om, at jo uslere jeg saa ud, desto sikrere vilde jeg være. Jeg havde nok kunnet vaske mig flere Steder i Ørkenen, men havde med Forsæt ladet det være for ved Skorpene at beskytte mig mod den brændende Sol, hvilket rigtignok kun havde nyttet mig saare lidt, og saa længe jeg lever, vil jeg beholde mange Spor deraf som Mindetegn. Forøvrigt var ikke alene jeg, men alle mine Reisefæller bleve vanheldede af den saakaldte Tejemmyn, en Erstatning for Udbesten, der er paabudt af Profeten til Brug i den vandløse Ørken, hvor man maa vaske sig med Sand og Støv og derfor bliver endnu smudsigere. Da vi vare særbdige med vor Paaklædning, saa jeg, at mine Venner nu virkelig saa ud som Herre i Sammenligning med mig, hvorfor man fik Medlidenshed med mig og vilde laane mig nogle Klædningsstykker, som jeg dog frabad mig med den Bemærkning, at jeg vilde vente, til Chanen af Chiwa havde givet mig Klæder.

Vor Wei gif i fire Timer gjennem et tørt Krat, her Jilgin kaldet, hvor vi mødte en Øsbeg, der kom fra Chiwa og meddelte os Efterretninger om de derværende Forhold. Den end Synet af denne Rytter havde overrasket os paa en glædelig Maade, var dette dog Intet i Sammenligning med mine Følelser, da jeg om Eftermiddagen fik Die paa nogle forladte Lerhuse; thi siden jeg var i

Karatepe paa den perriste Grændse havde jeg ikke seet Mure eller andre Anthydninger af et Hus. Disse Hytter havde endnu for nogle Aar siden været beboede og henregnedes til det sig mod Øst strækkende Medemin, under hvilket Navn man forstaar det Landskab i Chanen Chiwa, der strækker sig mest mod Syd i den store Ørken, som hos os kaldes den hirkanskke. Denne Del var først for femten Aar siden bleven opdyrket af en Befalingsmand ved Navn Mehemmed Emin, hvorfor den ogsaa kaldes Medemin, der er en Forkortelse af hans Navn, men efter den sidste Krig have disse Egne atter ligget øde og udyrkede, og saaledes gaar det mange Steder i Turkestan, som vi ofte ville saa at se.

I dag Morges, den 29de Mai, blev jeg opmærksom paa, at vi hittede den nordøstlige Retning, hvori Chiwa ligger, med en rent østlig, og ved at forhøre mig fik jeg at vide, at vi for Sikkerheds Skyld gjorde en Omvei, idet den Øsbeg, vi havde mødt igaar, havde paamindet os om at tage os i Agt, da Tschaudorerne havde gjort aabenbart Oprør mod Chanen og deres Mamaner hyppigt overfaldt disse Grændsesteder. Denne Aften marscherede vi endnu med en vis Forsigtighed, og hvem var glædere end vi, da vi næste Morgen til Høire og Venstre saa Akynger af Telte og overalt, hvor vi kom forbi, hørte de venligste, „Aman geldingiz!“ (Varer lykkelig ankomne!). Da vor Zlias havde Venner blandt dem, der vare leirede her, gif han bort for at hente varmt Brød og Kurbanforæring (Høitidsmundfulde) og kom rigt belæstet tilbage og uddelte Kjød, Brød og Kimis (et Slags sur,

starp Drik af Hoppemelk) iblandt os. Sjønt vi kun holdt Hvile en liden Time, saa vi dog mange gudfrøgtige Nomader komme for at modtage vore Haandtryk og derved udøve en hellig Handling. Betsignelsen var her en fordelagtig Handelsgjenstand; thi for fire eller fem Formularer fik jeg en Mængde Brød og adskillige Stykker Kamel-, Heste- og Faarekjød. Vi gik over flere Papper (kunstige Vandingsgrøfter) og kom om Middagen til et forladt Kastel ved Navn Chanabad, hvis firkantede Mur kunde sees i en Afstand af flere Mile. Her tilbragte vi Eftermiddagen og Aftenen; Solen glødede, og det var meget velgjørende at slumre i Skyggen af Muren, uagtet jeg laa paa den bare Jord og havde en Sten til Hovedpude. Endnu før Daggry forlode vi Chanabad, der ligger femogthve Mile fra Chiwa, og vare meget forundrede over ikke at se et eneste Telt paa hele vor Dagmarsh den 30te Mai, ja om Aftenen befandt vi os endog imellem nogle høie Sandbakker, saa at jeg troede at være paany henfat i Ørkenen. Netop som vi sad ved vor The, begyndte Kamelerne, der vare slupne løse for at græsse, at løbe vildt omkring, og neppe vare vi komne til den Formodning, at de forfulgtes af Rogen, førend vi fik Die paa fem Ryttere, der i Galop ilede hen til vor Veir. At bytte Thekopperne med Bøsser og opstille en Blænkertjæde var et Dieblis Sag; men da Rytterne vare komne nærmere, saa Turkmanerne snart af Hestens Gang, at vi lykkeligvis havde taget fejl og istedetfor Fiender fik venstabelige Vedsagere.

Næste Morgen, den 31te Mai, kom vi til en øsbegift Landskby, der

hørte til Akkap, og her er Ørkenen mellem Gømyschtepe og Chiwa aldeles til Ende. Indbyggerne der paa Stedet, de første Øsbegeter, jeg havde faaet Leilighed til at se, vare meget gode Mennefter. Følge Landets Stik besøgte vi Husene og gjorde en rig Høst ved vore Fatihæer. Efter lang Tids Forløb saa jeg her igjen nogle Gjenstande, der vare komne fra det dyrebare Westen, og mit Hjerte bankede af Glæde. Vi havde endnu idag kunnet naa vor Flias's Bolig, da en af chwaiske Gømuter beboet Landskby ved Navn Akkap begynder her, men vor Ven var lidt forsængelig og ønskede, at vi ikke skulde komme som uventede Gæster, hvorfor vi overnattede en Mil fra hans Bolig hos hans rige Farbroder, Allahnaar Bay*), der beværtede os med særlig Udmærkelse. Smidertid kunde Flias lade sin Rone underrette om vort Komme, og næste Morgen, den 1ste Juni, holdt vi vort Indtog, idet utallige af hans nærmere og fjernere Slægtninge ilede os imøde for at byde os Velkommen. Han tilbød mig et pynteligt Telt til Bolig, men jeg foretrak hans Have, da der i denne fandtes Træer, efter hvis Skygge jeg inderlig længtes, da jeg i lang Tid ingen saadanne havde seet.

Under mit to Dages Ophold blandt de halvt civiliserede, d. e. halvt bosatte blevne, Turkmaner var disse Nomaders Modbydelighed for Alt, hvad der kaldes Hus eller Regjering, mig det mest Paasalbende. Uagtet de have boet adskillige Marchunderer ved Siden af Øsbegeterne, hade

*) Bay eller Bi, paa Tyrkisk Bey, bethder en fornem Herre.

de dog disses Sæder og Stikke og fth Dmgangen med dem, og uagtet Øsbegen er deres Sprøg- og Stamme-frænde, er han dog i deres Dine ligesaa fremmed for dem som en Hottentot for os. Da vi havde hvilet os lidt, gif det atter ad Hovedstaden til; vi kom forbi Gasawat, hvor det netop var Torvedag og det første Skue af Chiwaiff Liv viste sig for os, og overnattede paa en Eng udenfor Scheichlar Kalesfi, hvor jeg saa de største og mest uforfammede Mhg, jeg nogenfinde har seet i mit Liv. Kameler og Rejsende plagedes hele Natten, og jeg var ikke paa det Allerbedste tilmode, da jeg om Morgenen maatte sætte mig op paa min Kamel uden at have luffet et Die. Uffeligvis glemtes Svønløshedens Videlser snart over Indtrykket af den deiligste Foraarssnatur, der stedse blev hyppigere, jo mere vi nærmede os Chiwa. Jeg troede tidligere, at Chiwa var forekommet mig saa smukt, fordi det dannede en Modsætning til Ørkenen, hvis Rødsjelsstikkelse endnu foresbævede mig; men endog nu, efterat jeg atter har seet de mest fortryllende Dele af Europa, finder jeg bestandig Chiwas Dmgivelser med deres smaa borgagtige Hawlier*), som bestryges af høie Popler, og deres smukke Agre og Enge skjønne. Havde Østerlandenes Digtere ladet deres Lyra klinge her, vilde de have fundet et værdigere Emne, end i det skrækkeligt øde Persien.

Dgsaa Hovedstaden Chiwa selv, saaledes som den høiner sig med

*) Hawli, hvis ordrette Betydning er Straale, bruges her i samme Bemærkelse som vort Ord Gaarb. I Hawlien findes Lekt, Stald og Kornkammer og andre Rum, der høre til en Øsbegs (Landboers) Bolig.

nogle Kupler og Taarne mellem disse Haver, gjør, naar den sees i Fraastand, et temmelig fordelagtigt Indtryk. Eiendommeligt er det, at en smal Tunge af den store Sandørken Merw strækker sig indtil en Kjerdingvei fra Byen for her endnu en Gang at fremhæve den skarpe Modsætning mellem Liv og Død. Denne Landtunge er bekendt under Navnet Tjestsichti, og udenfor Stadsporten kunde vi endnu se Sandbakkerne.

Hvorledes jeg den 3die Juni var tilmode udenfor Chiwas Porte, vil Læseren kunne forestille sig, naar han betænker, for hvilken Fare enhver Mistanke, som mine paafaldende europæiske Træk, saa let kunde vække, udsatte mig. Jeg vidste meget godt, at Chanen af Chiwa, hvis Grusomhed Tatarerne selv misbilligede, paa en saadan Mistanke vilde gaa langt strengere tilberts, end Turkmanerne, og jeg havde hørt, at Chanen gjorde alle mistænkelige Fremmede til Slaver og nylig havde gjort dette ved en Hindustaner af, som det hed sig, frygtelig Byrd, der nu, ligesom de øvrige Slaver, var bestemt til at slæbe paa Kanonvognene. Jeg var stærkt bevæget i mit Indre, uden dog at være i mindste Maade bange, da jeg var bleven hærdet ved den uafbrudte Fare, idet den Død, der saa let kunde blive en Følge af mine Eventyr, alt i tre Maaneder havde svævet mig for Die, og istedetfor at skjælve, tænkte jeg endog i de vansteligste Diebliske paa, hvorledes jeg skulde stufte hin grusomme Thrans Narvaagenhed. Undervejs havde jeg indhentet de nøiagtigste Oplysninger om alle de fornemme Chiwaer, der havde været i Konstantinopel, og hyppigst havde

man nævnt en vis Schykrullah Bah for mig, der havde opholdt sig ti Aar ved Sultanens Hof som Gesandt, og hvem jeg ogsaa dunkelt kunde huske at have seet i Ali Paschas, den nuværende Udenrigsministers Hus. Denne Schykrullah Bah, tænkte jeg, kjenner Stambul og dets Sprog, Sæder og fornemme Mænd; enten han vil eller ei, maa jeg paatrænge ham mit tidligere Bekjendtskab, og da jeg i en Stambuliers Rolle kan stufte Stambulieren selv, kan Chanen af Chiwas tidligere Gesandt ikke rive Masken af mig, men maa tjene til at fremme mit Siemed.

Allerede ved Indgangen til Porten ventede flere Chiwaer paa os og rakte Brød og tørrede Frugter op til os paa Kamelerne. I flere Aar var der ikke ankommet en saa stor Skare Hadschier til Chiwa; Alle stirrede forundrede paa os, og Udtaarene „Aman esen geldingiz!“ (Været velbeholdne ankomne!) og „Ha Schabazim! Ha Arslanim!“ (Du min Falk! Du min Løve!) løde os i Møde fra alle Kanter. Da vi vare komne til Bazaren, iftemte Hadschi Bilal en Telfin, og jeg lod min Stemme høre over alle de Andres og blev virkelig rørt, da Folk kyskede mine Hænder og Fødder, ja endog de nedhængende Bjalter af min Klædning, som om jeg havde været en Erkehelgen og var kommen lige ned fra Himmelen. Efter Landets Skik toge vi ind i det til Toldbod bestemte Karavanserai, hvor de ankomne Vareballer og Menneſker bleve strengt undersøgte, ved hvilken Leilighed Karavanehøvdingens Udsagn naturligtvis har mest at betyde. Dvertoldbembedet i Chiwa beklædes af den første Mehrem (et Slags

Kammerherre og Fortrolig hos Chanen), og neppe havde denne henvendt de sædvanlige Spørgsmaal til vor Kerbanbaschi, førend Afgghaneren trængte sig frem og raabte høit: „Vi have bragt tre mærkelige Firbenede og en ikke mindre mærkelig Tøbenet til Chiwa.“

Da han med den første Hentydning mente de i Chiwa aldeles ubekjendte Høfler, men med den anden mig, var det ikke saa forunderligt, at mange Dine fæstede sig paa mig, eller at Ordene Dschanfiz (Speider,) Frengi og Arus (Russer) snart kunde høres mellem, hvad der hvistledes. Jeg gjorde mig Umage for ikke at blive rød og var allerede i Begreb med at trække mig tilbage, da Mehremen befalede mig at blive staaende og med yderst uheldige Udtryk lavede sig til at tage mig i Forhør, men netop som jeg vilde svare, traadte Hadschi Salih, hvis Ydre indgjød Agtelse, frem og, uvidende om hvad der var forefaldt, med de mest smigrende Ytringer foreskifte mig for Forhørsdommeren, saa at denne smilte helt overrasket til mig og vilde, at jeg skulde sætte mig ved Siden af ham; men stjødnt Hadschi Salih betydede mig, at jeg skulde følge denne Indbydelse, spillede jeg dog den Fornærmede, tilkastede Mehremen et forbitret Blik og gik min Vej.

Min første Gang var til Schykrullah Bah, der, uden at beklæde nogen som helst Bestilling, boede i en Celle i Mehemed Emin Chans Medresse, den smukkeste Bygning i Chiwa. Jeg lod mig melde hos ham som en fra Stambul ankommen Gæst med den Bemærkning, at jeg havde gjort hans Bekjendtskab der og paa min Gjennemreise sønskede

at hilse paa ham. En Gfendis Ankomst til Chiwa, Noget, der endnu ikke havde været Tilfældet, vakte den gamle Herres Forundring, saa at han selv gik mig imøde, men blev høift forbausset over at se en frygteligt vanziret, i Pjalter indhyllet Tigger for sig.

Sikke desto mindre lod han mig træde ind, og neppe havde jeg været nogle Ord med ham i den stambulste Mundart, førend han med stedse voxende Ivrighed forhørte sig om sine talrige Benner i den tyrkiske Hovedstad og om det osmaniske Riges Forhold under den nye Sultan. Jeg var, som sagt, temmelig sikker i min Rolle, og Schykrullah blev paa den ene Side ude af sig selv af Glæde, da jeg meddelte ham nysgertig Besked om hans derværende Bekjendte, men grebes paa den anden Side af Forbauselse og sagde: „Men for Guds Skyld, Gfendi, hvad har bevæget Dig til at komme til disse skrækelige Lande, og det fra Stambul, dette jordiske Paradis?“ Med et dybt Suk svarede jeg: „Ja Bir!“ (o Bir, d. e. geistlig Overhoved), idet jeg lagde Haanden paa Dinene, hvad der er Tegn paa skyldig Lydigbed, hvorfor den gode gamle, der var en temmelig dannet Muselman, let kunde gjette, at jeg hørte til en eller anden Dervischorden og var sendt paa Reiser af min Bir, en Bligt, som enhver Myrid (Dervischlerling) maa opfylde endog med Livsfare. Denne Dplysning glædede ham, og han spurgte mig endnu kun om Navnet paa Ordenen, og da jeg nævnedes Nakischbendi for ham, vidste han, at Bucharas var Maalet for min Reise. Han vilde strax skaffe mig Bolig i den nævnte Medresse, men jeg afflog

det med Henvisning til mine Reisefæller og gik med Løfte om snart at besøge ham igjen.

Da jeg kom tilbage til Karabanseraiet, sagde man mig, at mine Reisefæller allerede havde faaet Ophold i et Tekkie, et Slags Kloster og Herberge for reisende Dervischer, ved Navn Tschabas,*) hvorfor jeg gik derhen og fandt, at man ogsaa holdt en Celle aaben til mig. Neppe var jeg traadt ind blandt mine gode Benner, førend de Alle spurgte om Grunden til min Udeblivelse og ytrede deres Beklagelse over, at jeg ikke havde været tilstede, da den lumpne Afghaner, der havde villet bestjemme mig, havde maattet trække sig tilbage, overøst med Forbannelser og Forhaanelser, ikke alene af dem, men ogsaa af Chiwaerne. Meget vel, tænkte jeg; er Mistanken først hævet blandt Folket, kan jeg let blive færdig med Chanen, da Schykrullah Bay sikkert vil underrette ham om min Ankomst; og da Chiwas Regenter stedse havde vist Sultanen den største Hsigtelse, vil den nuværende Hersker uden al Tvivl forsøge paa at trække en Gfendi frem, ja det kan være meget muligt, at jeg som den første Konstantinopolitaner, der er kommen til Charesm (Chiwas politiske Benævnelser), endog vil blive behandlet med Udmærkelse.

Min Anelse stufede mig heller ikke; thi Dagen efter kom en Fasaul (Hofbejent) til mig med en liden Foræring fra Chanen og den Befaling, at jeg om Aftenen skulde indfinde mig i Urken (Slottet) og give

*) Saales kaldet efter Tört Schahbas, d. e. de fire Falke eller Helte, som de fire Konger kaldes, hvis Grav findes her, og som foranledigede den fromme Stiftelse.

Chanen min Fatihâ, da det var Hæretten (en Titel for de mellemafiatistiske Fyrster, der svarer til vor Majestæt) meget magtpaaliggende at blive velsignet af en Derwisch, der var født i det hellige Land. Jeg lovede at adlyde og gik en Time i Forveien til Schykrullah, som, da han skulde være tilstede ved Audientsen, ledsagede mig til Kongens nærliggende Slot og undervejs gav mig nogle korte Forkrifter angaaende de Ceremonier, jeg havde at iagttage overfor Hersekeren, ligesom han ogsaa underrettede mig om sit spændte Forhold til den chiwaiste Mechter (et Slags Indenrigsminister), som, da han i ham frygtede en Medbeiler, søgte at skade ham ved enhver Veilighed og maatte heller ikke vilde behandle mig saa særdeles godt, fordi jeg førtes ind af ham. Da Kongens Ruchbegi (første Minister) og hans ældre Broder vare fraværende paa et Felttog mod Tschaudorerne, var Meheren midlertidigt Chanens første Embedsmand, og Skiz og Brug gjorde det nødvendigt først at fremstille mig for ham, da han havde henlagt sin Virksomhed under en Hvælving i en Forgaard ved Indgangen til en Port, som førte lige til Chanen.

Da der paa denne Tid af Dagen næsten dagligen gaves Urs, d. e. offentlig Audients, var Hovedindgangen saavel som alle Børelser i den kongelige Hoflig, som vi kom igjennem, opfyldte af Bønsfaldende af enhver Klasse, ethvert Børn og enhver Alder, der vare tilstede ved Audientsen i den alleralmindeligste Husdragt, mange Fruentimmer endog med Børn paa Armen; Ungen bliver indstrebne, og den kommer først ind, som bedst kan trænge sig frem. Mængden

gjorde overalt Plads for os, og jeg blev meget glad, da Konerne, pegende paa mig, sagde til hinanden: „Se, det er Derwischen fra Konstantinopel, som skal velsigne vor Chan; Gud høre hans Ord!“

Jeg traf Mehren, saaledes som det var blevet mig sagt, under en Hvælving, omgiven af fine Bødler, der ledsagede ethvert af hans Ord med et bifaldende Smil. Paa hans brune Hudfarve og lange og tætte, ned paa Bryttet hængende Stjæg kunde man se, at han var Sart, d. e. af persisk Udspring, og hans plumpe Dragt og i Særdeleshed hans store Bølskue passede godt til hans plumpe Træk. Da han saa mig komme, sagde han smilende Noget til sine Omgivelser, men jeg gik dristigt hen til ham, hilste paa ham med en alvorlig Mine og indtog, saaledes som det tilkommer en Derwisch, Urespladsen i Selstabet. Da jeg havde fremsagt de sædvanlige Bønner, hvorpaa Alle sagde Amen og strøge sig om Stjægget, vøyledes de sædvanlige Høflighedsformaliteter med Meheren. Ministeren vilde være aandrig og bemærkede, at i Konstantinopel havde Derwischerne en god Dannelselse og talte Arabisk (Kjont jeg kun bejente mig af den stambuliske Mundart) og sagde fremdeles, at Hæretten (her reiste Alle sig) ønskede at se mig, og at det vilde være ham kjært, om jeg havde bragt nogle Linier med fra Sultanen eller dennes Gesandt i Teheran, hvortil jeg svarede, at der ingen jordiske Diemed laa til Grund for min Reise, og at jeg ikke ønskede Noget af Rogen og kun for min personlige Sikkerheds Skyld havde et med Sultanens Segl (Tugra) forsynet Firman med mig. Derpaa

gav jeg ham mit trykte Pas, og efter ærbødig at have kysset hint storherrelige Tegn og trykket det mod sin Pande, stod han op for at overrække Chanen Pasjet og kom kort efter tilbage og bød mig at træde ind i Audientsfalen.

Schyrullah gik først ind, hvorimod jeg maatte vente nogle Diebliffe, medens de nødvendige Forberedelser bleve truffet; thi uagtet jeg var bleven anmeldt som Derwisch, undlød den, der førte mig ind, ikke at bemærke, at jeg kjendte alle fornemme Paschaer i Konstantinopel, hvorfor man burde efterlade saa fordelagtigt et Indtryk hos mig som muligt. Efter nogle Minutters Forløb toges jeg ærefrygtssfuldt ved Armen af to Sasauler, Teppet rullede op, og foran mig saa jeg Seid Mehemmed Chan Padischahie Charesm, eller Chanen af Chitwa, som han mere prosaisk kaldes, sidde paa en terrassedannet

Forhøining, støttende sin venstre Arm paa en rund Bude af Silkefløiel og holdende et kort Guldscepter i sin højre Haand. Overensstemmende med Ceremoniellet rakte jeg Hænderne i Beiret, hvilket Chanen og de øvrige Tilstedeværende ligeledes gjorde, foredrog en liden Sura af Koranen samt to Allahumu Sellaer og en almindelig Bøn, der begynder med Allahumu Rabbena og sluttede med et lydeligt Amen og med at stryge mig om Skjægget. Medens Chanen endnu holdt sig om Skjægget, raabte Alle: „Kabul bolgaj!“ (Din Bøn blive hørt!), hvorpaa jeg nærmede mig Hersteren, som rakte mig sine Hænder, og efterat vi havde gjort en Musafeha,*) trak jeg mig nogle Skridt tilbage, og dermed var Ceremonien forbi. (Forts.)

*) Musafeha er den i Koranen forestrebne Hilsen, hvorved de Hilsende gjensidigt række hinanden deres aabne Hænder.

Spørgsmaal besvaret.

Spørgeren har læst i et Blad, at det af Fortællingen i Matth. 8, 32. (om Gergesenernes Svin), kunde se ud, som om Jesus misbilligede Svineavl, og Spørgsmaalet er, om den nævnte Lert giver nogen Ret til at sige, at det kunde se ud saa.

Svar: Det nævnte Sted lærer Intet om Svineavl, men derimod om Djævelens List og Ondskab. Thi da han mærker, at han maa ud af de Menneſker, han har besat, udtænker han siebliffelig en Plan til at hindre Frelsesbudskabets Prædiken blandt dette Folk; han vil sætte Jesu Ankomst i Forbindelse med et stort ma-

terielt Tab. Da nu Jesus ikke finder forgodt at negte ham at fare i Svinene, saa dræber han strax disse, og Gergesenerne falde i Snaren: Uagtet de se Jesu Under paa de to Mænd, som helbrede, ligger dog deres Svin dem mere paa Hjertet; her har de nu lidt et stort Tab paa Guds og Eiendom, og hvem ved, hvilke Omkostninger Jesu Nærværelse hos dem fremdeles kunde sætte dem i? Altsaa begjære de samtligen, at Jesus skal gaa bort fra deres Egn. Se 2 Kor. 4, 4.

Blandinger. — Nyt og Gammelt.

Paa Veien hjem. I. En liden 9aars Dreng, som var Elev paa den danske Realskole i Haderslev, blev ifølge „Nordflæs. Sgbl.“ angreben af en heftig Tyfus. Hans Fader, Skipper S., var fraværende. Den stakkels, bedrøvede Moder sad ganske alene i den tause Midnatstime ved sit eneste Barns Dødsleie.

Bludselig reiser Drengen sig op og figer med stærk Stemme, der lyd høiere paa Grund af Dødsstilheden:

Reis op dit Hoved, af Kristenhed,
Opløst dit Die, slaa ei det ned,
I Himlen du har hjemme;
Der er dit Hjerte, der er din Skat,
Derfra han kommer med Vren brat,
Hvem du kan aldrig glemme.

Drengen troede, at han var i Skolen. Efter at have fremsagt Verset standsede han et Dieblit og gjorde en Undskyldning for, at han ikke kunde det næste, da han var syg, men udbad sig derimod Tilladelse til at fremføje et Vers af en anden Salme. Derpaa sagde han atter med høi og kraftig Røst:

Naar vi da
Skal gaa herfra,
Den ene som den anden,
Da kan vi sikkert stole paa,
At vi skal Seierskransen faa
Af Jesus, Guddomsmanden.

Derpaa lagde han sig stille ned. Lidt efter sov han hen. Men Borherre havde ved Barnets Mund sendt hans Moder en Prædiken af det Slags, som vanstelig glemmes.

(Dannevirke.)

— II. To Smaagutter i Tolvaarsalderen var en Dag forrige Vinter ude og gik paa Skøiter paa Isen udenfor Kristiania; mellem det ydre Brandstjær og Bygdø faldt de begge gennem Isen og druknede; Redningsforsøg mislykkedes paa Grund af, at Isen var for tynd. De laa en halv Time og tjæmpede forgjæves for at komme op paa den brøstfældige Is. Den ene Gut læste sit Faderbor, da han forstod, at han maatte dø.

Søforbindelsen med Sibirien. Nordenstiöld drager af ældre og egne Erfaringer om Isforholdene i Havet Nord for Sibirien den Slutning, at der ikke kan være noget Væsentligt til Hinder for en ordnet Søfart i Størstedelen af Sommeren og Begyndelsen af Efteraaret fra europæiske Havne til Obs og Jeniseis Udløb. Dog bør der anvendes anseelige Summer til Anbringelse af Sømærker ved de til det kariske Hav førende Sunde, til Optagelse af paalidelige Søfarter, Brygger og Magasiner i de nævnte Floders Munding og osv. Men disse Summer vilde være yderst smaa i Sammenligning med den umaadelige Nytte — et uhyre Glædeomraades Åbning for Verdenshandelen — de vilde medføre. Mellem Jenisei og Lena vil man efter Nordenstiölds Mening ligeledes kunne drive Søfart, om det end ikke vil være muligt at fuldende Reisen til og fra Europa i samme Seilperiode. Hvad endelig Strækningen mellem Lena og Behringsstrædet angaar, har man endnu ikke tilstrækkelig Kjenndskab til dens Far-

Barhed, og for dens Vedkommende maa der foretages nærmere Undersøgelser. (D. Dagblad.)

Skov-Ødelæggelse i Norge.
Vor Skovpleie, siger Bods Tidende, faar et meget daarligt Bidnesbyrd af en thst Forstmand, Hr. Thesman, som her og i Sverige har foretaget Studierejser, for hvilke han redegjør i Tidsskriftet „Aus dem Walde“. Det heder deri blandt Andet: „Det er ikke noget glædeligt Billede, jeg har oprullet over Tilstanden i Norges og Sveriges Skove. Jeg har vist, hvordan mange Momenter for-

ene sig for at berøbe den af Naturen saa rigt udrustede Halvø dens skønne Brydelse. En barbarisk Skovdrift, den letsindige Ødselhed med Træ og en utrolig Bigeghldighed for Skovplanter forener sig med ødelæggende Naturkræfter for at aflæde Skandinaviens stolte Bjerge deres Skove og gjøre disse Landsdeles Beboelighed og Dyrkning tvivlsom. Vi se her et frit, høit begabet Folk, som med hele sin Sjæl er fæstet ved Hjemmets Natur, men som dog uophørligt, blindt og ufsaansomt arbejder paa at ødelægge en af de første og fornemste Betingelser for sin Tilværelse.

Gaader og Opgaver.

No. 207.

1. 2. 3. 4.

Man kan ei sige, den vil lyve,
Som siger, at jeg bestaar af thyve.

1. 2. 3.

Naar ad den milde Gaar det lækker,
Mit hvide Slør jeg sammen pækker.

3. 2. 4.

Man bruger mig, naar man vil sige,
At to Ting er hinanden lige. (For Ungd.)

Oplosning paa Gaaderne i No. 17.

No. 205. Regnbuen. No. 206. a) Monteideo; b) Rio Janeiro; c) Galveston; d) Bombay; e) Berlin.

Rettelser. I nærværende Nummer paa 1ste Side, 2den Spalte, Linie 11 nedenfra faar Kjermine, læs: Kjendmine. — Paa Side 521 i Anmærkingen staar: homo sapien o. s. v., læs: homo sapiens o. s. v.

Abonnerter, som staa tilbage med Betaling, bedes venligt om uden Ophold at indsende Restancen.

Adr. R. Throndfen,
Box 1014. Decorah, Iowa.

Indhold: Den Ugifte. — Vor Tids Ungdom. — A Childs Evening Prayer. Et betydningsfuldt Indlæg mod Brændevinet. — Samburgs Rejse i Mellemastien. — Blandinger. — Gaader.

R. F. Gibson,
JUSTICE OF THE PEACE,
INSURANCE, COLLECTING AGENT, REAL ESTATE.

Office in Adams Block, Winnebago St., DECORAH, IOWA.

G. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEYS AT LAW,
DECORAH, — — — — — IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidsler etc.
Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Røge- og Kaffelovne samt
Kobber- og Blisvarer, Gaardskredstaber og Verktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blisvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Sydenden af Water Street = = = Decorah, Iowa.

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fjelds-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc
Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn fotografieres ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerys Drugstore,
Decorah, Iowa.

North Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broen
DECORAH, IOWA,

anbefales Rejsende af

Beder Jensen.

☛ Gode Staldrum findes til Afbenyttelse.

99 CENT STORE 99

Det smukkeste Udvalg af Galanteri-Varer i Decorah, passende til Bryllups- og Høitidspræsentier og en elegant Samling af solvpleterede Varer forefindes altid. Her er ogsaa det rette Sted til at kjøbe Stambøger (Autographs), Fotograf-Albums, Baser, Toilet-Gjenstande, Lamper, Speile og musikalske Instrumenter. Billed-Hammer leveres efter Bestilling.

Agentur for Crown Sewing Machine.

A. R. Vance, Water St., Decorah, Ia.

PETER G J E M S,

Reisjende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,
tegner Abonnement paa „For Hjemmet“. De, som tegne sig paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

 Real Estate for Sale. I have for Sale Town property and improved Farms and can suit almost any kind of wants in this line. The said property is situated in and around the City of Decorah, Winneshiek Co., Iowa. Prices low and terms to suit purchaser.

Apply to
(13 t. f.)

E. P. Johnson,
Office in Adams Block, Decorah, Iowa.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

18de Bind, som blandt Andet indeholder den udmærkede Fortælling „Pater Clemens“ sendes portofrit for \$1.

19de Bind, indeholdende blandt Andet „En ung Piges Historie“ og Missionæretningen „Sex Aar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00

20de Bind, indeholdende den ualmindelig interessante og lærerige Rejsefortælling „Nordvest-Passagens Opdagelse“ foruden meget andet udvalgt Læsestof, portofrit for \$1.00.

21de og 22de Bind (Aargangen 1881) har et meget aførelende Indhold, deriblandt den udmærkede Fortælling „Familien Hællbringer“, (der hos Boghandleren koster \$3 indbunden). Disse 2 Bind tilsammen portofrit for \$2

Alle 5 Bind til en Adresse pr. Ekspres \$4.00.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør over 350 store Oktanfider amt Titelblad og Indholdsregister.

Adresse: R. Thronsdjen,
Dr. 1014, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillen de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Læt ved Post Officet, Decorah, Iowa.

For 10 Cents

sendes portofrit et Hefte, indeholdende „To ældgamle Sange fornede“, nemlig **Solvtalvisen** og **Den gylde ABC**, 8 for 50 Cts., 20 for \$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: R. Thronsdjen, Dr. 1014, Decorah, Iowa.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
F Brødrene Gullifjens forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

12te Uargang af „For Hjemmet“
(21de og 22de Bind)

indeholdende den udmærkede Fortælling „Familien Hældringen“ samt 15 mindre Fortællinger, foruden meget andet interessant Læsestof, (24 Hefter, 720 store Sider) sendes portofrit for \$2.00. („Familien Hældringen“ koster alene omtrent \$3.00 i Bogladen.)

Adresse: **H. Thronsjen,**
Box 1014, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Tidens billigste Priser. Reparationer udføres.

Ligklister havees paa Lager. Begravelser bejorges.

Nogle Rest-Exemplarer af
Socrates's Forsvarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tilfammen portofrit for 35 Cents.

Adresse **H. Thronsjen,** Decorah, Iowa.

F. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH IOWA**

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alle slags Hjoretoier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Bekfted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.
(16—24.) Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høistole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedes) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren
Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Gier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har fikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Insription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret D^hrr. J. W. Hoy og Thorsvald Ropsland. E. P. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Insription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

S. O. Wilson, Merchant Tailor,

Bekfted tværs over for Woolen Factory Store, Decorah, Iowa. Et smukt Udvalg af Tøier til Klædninger just modtaget. Alt Arbeide garanteres.

23de Juli 1882. 13-24.)